

AALBORG UNIVERSITET

Semesterplan for BA-sidefag 2026

Bacheloruddannelsen i Psykologi

Indholdsfortegnelse

SEMESTERBESKRIVELSE FOR UDDANNELSER VED AALBORG UNIVERSITET	1
PERSONLIGHEDSPSYKOLOGI	3
SUNDHEDSPSYKOLOGI	21
INTRODUKTION TIL PSYKOLOGISK FORSKNINGSMETODOLOGI	36
FORMIDLING AF PSYKOLOGISK VIDEN	44

Semesterbeskrivelse for uddannelser ved Aalborg Universitet

Oplysninger om semesteret

Studienævn: Studienævn for Psykologi

Studieordning 2025: <https://studieordninger.aau.dk/2025/50/5889> (se §18 for den specifikke kursus/modulbeskrivelse)

Semesterets temaramme

Uddannelsens 6. semester er centreret omkring 4 moduler på i alt 30 ECTS-point. Semesteret giver den studerende adgang til de centrale og klassiske teorier af Personlighed og Sundhedspsykologi. Desuden opbygges der kompetencer i forhold til psykologisk forskningsmetodologi. Endeligt består semesteret af et kursus i Formidling af psykologisk viden.

Semesterets organisering og forløb

Kursets moduler er placeret med skiftende intensitet, semestret igennem.

Evaluerings udgør et vigtigt element i den kontinuerlige uddannelsesudvikling og kvalitetssikring. Der afholdes derfor mundtlig midtvejsevaluering og slutevaluering. Feedbacken indgår i ankerlærerens samlede semester-rapport, som diskuteres blandt studenterrepræsentanter og undervisere samt i studienævnet.

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Ankerlærer:

Nik Kharlamov (NK), nik@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Personlighedspsykologi:

Rasmus Hoffmann Birk (RB), rbirk@ikp.aau.dk

Anna Pacak-Vedel (AP), annapv@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Sundhedspsykologi:

Cecilie Marie Schmidt Thøgersen, ceciliemst@ikp.aau.dk

Modulansvarlig, Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi:

Jaan Valsiner (JV), jvalsiner@ikp.aau.dk

Nik Kharlamov (NK), nik@ikp.aau.dk

Sekretariatsdækning

Skemalægger: Birgitte Skovsgaard, bsk@ikp.aau.dk

Eksamensadministration af BA, BA-sidefag & KA-sidefag: Bjørn Dan Andersen, bda@ikp.aau.dk

Praktikadministration: Christina Gertsen, chge@ikp.aau.dk

Rekvisitionsbudget: Lotte Brunø brunoe@ikp.aau.dk

Evaluering: Birgitte Skovsgaard, bsk@ikp.aau.dk

Uddannelseskoordinator/Studienævnsssekretær: Andrea Dosenrode, ad@ikp.aau.dk

Dispensations- og meritansøgninger sendes til: Psyk-disp-merit@ikp.aau.dk

Personlighedspsykologi

Modultitel dansk: Personlighedspsykologi

Modultitel engelsk: Personality Psychology

ECTS 10

STADS-kode: HEA660017L

Placering

6. Semester

Modulansvarlig

Rasmus H. Birk, RB, rbirk@ikp.aau.dk

Anna Pacak-Vedel, AP, annapv@ikp.aau.dk

Undervisere

Alfred Sköld (AS), alfred@ikp.aau.dk

Anna Pacak-Vedel (AP), annapv@ikp.aau.dk

Casper Feilberg (CF), feilberg@ikp.aau.dk

Lennart Kiel (LK), lennartkiel@ikp.aau.dk

Rasmus Birk (RB), rbirk@ikp.aau.dk

Carsten Rønn (CR), sorbus@ikp.aau.dk

Majse Lind (ML), mlind@ikp.aau.dk

Seminarholdere

Carsten Rønn (hold 1), sorbus@ikp.aau.dk

Type og sprog

Kursusmodul

Dansk

Læringsmål

Den studerende skal gennem modulet kunne demonstrere:

Viden

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere viden om og forståelse af:

- centrale og klassiske teorier om menneskets personlighedsdannelse, samt metoder til undersøgelse af personligheden
- videnskabelige psykologiske begreber vedrørende personlighed i videnskabshistorisk belysning
- forholdet mellem teori og empiri inden for personlighedspsykologi.

Færdigheder

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere færdigheder i:

- at identificere og anvende centrale temaer og teorier inden for det personlighedspsykologiske område

- at anvende metode, design og resultater inden for den personlighedspsykologiske forskning
- at vurdere relevante tilgange til undersøgelse af personligheden, herunder observation, interview og test og
- at formidle personlighedspsykologiske problemstillinger i psykologfaglige sammenhænge.

Kompetencer

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere kompetencer til:

- at anvende ovenstående viden og færdigheder til at undersøge og diskutere personlighedspsykologiske problemstillinger, fænomener og forklaringsmodeller, ved brug af relevant teori, empiri og metode på en selvstændig, velargumenteret, nuanceret og kritisk måde
- at håndtere teori og empiri i kritisk diskussion af personlighedspsykologiske problemstillinger, forklaringsmodeller, fænomener og centrale temaer
- at knytte viden om personlighed til praktiske, konkrete og dagligdags problemstillinger
- selvstændigt at kunne tage ansvar for egen faglig udvikling.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats og fordelingen fremstilles skematisk nedenfor. Undervisningen i personlighedspsykologi foretages som auditorie-forelæsninger for alle studerende, samt via seminarhold.

Aktivitet	Timer
15 forelæsninger á 2 timer, 2 forelæsninger á 4 timer	38
10 Seminargange á 2 timer	20
Læsning og forberedelse	208
Eksamen	4
<i>I alt</i>	<i>270 timer</i>

Præsentation af teori, metode og praksis i forhold personlighedspsykologi rummer tilsammen kursets pensum på ca. 1000 sider.

Antal forelæsninger: Faget består af 18 forelæsninger. Den første og den sidste forelæsning fungerer hhv. som introduktion og afslutning, mens de mellemliggende forelæsninger introducerer og diskuterer personlighedspsykologiske teorier og metoder. Udover de 18 forelæsninger er der mulighed for at deltage på et seminarhold, hvor der lægges vægt på aktive diskussioner og kritiske refleksioner over personlighedspsykologi, pensum til faget mv.

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminargange: 10

Modulaktiviteter

Kursusgang	Varighed	Titel	Ansvarlig
1. Forelæsning	2x45 min.	Introduktion til personlighedspsykologi	Rasmus Birk
1. Seminar	2 x45 min	1. Seminar	Carsten Rønn
2. Forelæsning	2x45 min.	Psykoanalytiske grundbegreber	Alfred Sköld
3. Forelæsning	2x45 min.	Psykoanalytisk personlighedsstruktur	Alfred Sköld
4. Forelæsning	2x45 min.	Objekt-relationsteoretiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
2. seminar	2x45 min.	2. Seminar	Carsten Rønn
5. Forelæsning	2x45 min.	Behavioristiske aspekter af personligheden	Rasmus Birk
3. Seminar	2 x45 min	3. Seminar	Carsten Rønn
6. Forelæsning	2x45 min.	Humanistiske og eksistentiel- humanistiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
7. Forelæsning	2x45 min.	Eksistentiel-fænomenologiske perspektiver på personligheden	Casper Feilberg
4. Seminar	2x45 min.	4. Seminar	Carsten Rønn
8. Forelæsning	4x45 min.	Kognitive aspekter af personligheden	Carsten Rønn
9. Forelæsning	2x45 min.	Socialkognitive perspektiver på personligheden	Carsten Rønn
5. Seminar	2x45 min.	5. Seminar	Carsten Rønn
10. Forelæsning	4x45 min.	Træktilgangen til personlighed	Anna Pacak-Vedel
6. Seminar	2x45 min.	6. Seminar	Carsten Rønn
11. Forelæsning	2x45 min.	Anatomiske og fysiologiske aspekter af personligheden	Anna Pacak-Vedel
12. Forelæsning	2x45	Biologiske aspekter af personligheden: evolution og psykologi	Rasmus Birk
7. Seminar	2x45 min.	7. Seminar	Carsten Rønn
13. Forelæsning	2x45 min.	Narrativ identitet: Det temporale selv	Majse Lind
14. Forelæsning	2x45 min.	Forandring og stabilitet i personligheden med særlig fokus på narrativ identitet	Majse Lind
8. Seminar	2x45 min.	8. Seminar	Carsten Rønn
15. Forelæsning	2x45 min.	Tværkulturelle perspektiver på personligheden	Anna Pacak-Vedel

9. Seminar	2x45 min.	9. Seminar	Carsten Rønn
16. Forelæsning	2x45	Personlighedens betydning for trivsel og funktion i dagliglivet	Lennart Kiel
10. Seminar	2x45 min.	10. Seminar	Carsten Rønn
17. Forelæsning	2x45 min.	Opsummering og afrunding	Rasmus Birk

Eksamen

Prøven er en stedprøve i form af en bunden skriftlig opgave.

Prøven er individuel og varer 4 timer.

Pensumramme: 1000 standardsider obligatorisk litteratur.

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Tilladte hjælpemidler:

Ingen hjælpemidler.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen.

Prøvens omfang: 10 ECTS-point.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Introduktion til personlighedspsykologi

2 timer v/ Rasmus Birk

Denne forelæsning vil fungere som en overordnet introduktion til kurset i personlighedspsykologi (herunder information om læringsmål, kursets opbygning, samt eksamen). Jeg vil tillige give en kort introduktion til hvad personlighedspsykologi er, og en række centrale tematikker og spørgsmål i faget.

Forslag til læserækkefølge: Funder, McAdams .

Forelæsningspensum

- Funder, D. C. (2024). *The Personality Puzzle* (9th ed.). WW Norton. (Kapitel 1 og 2) **[41 s.]**
- McAdams, D. P. (1997). Chapter 1—A Conceptual History of Personality Psychology. In R. Hogan, J. Johnson, & S. Briggs (Eds.), *Handbook of Personality Psychology* (s. 3–39). Academic Press. **[29 s.]**

2. Forelæsning: Psykoanalysens personbegreb

2 timer v/ Alfred Sköld

I denne forelæsning gives en indføring i de psykoanalytiske grundbegreber og psykoanalysens forståelse af personbegrebet med udgangspunkt i Freud (1933) og Gammelgaard (2007). I forlængelse af Kopernikus og Darwin, udgør Freuds tanker om psyken, den tredje

store krænkelser af tanken om en form for menneskelig ophøjethed. Ifølge psykoanalysen er bevidstheden ikke centrum for psyken, som derimod er konstitueret af en række dele, der befinder sig i konstant konflikt med hinanden. Meget af vores psykiske liv er ubevidst, og den psykoanalytiske behandlingsmetode og tilhørende begrebsapparat, er et forsøg på at forstå disse dunkle sider af mennesket. Koppé (1992) undersøger nærmere betydningen af det ubevidste. .

Forelæsningens pensum

- Freud, S. (1933). *Forelæsning 31: Den psykiske personligheds bestandsdele*. s. 50-67 [17 s.]
- Gammelgaard, J. (2007). Psykoanalyse. I B. Karpatschhof & B. Katznelson (Red.), *Klassisk og Moderne Psykologisk Teori* (s. 118-147). København: Hans reitzels forlag. [30 s.]
- Koppé, S. (1992). Det ubevidstes eksistens. *Psyke & Logos*, 13(1), 184-200. [22 s.]

3. Forelæsning: Psykoanalytisk personlighedsstruktur

2 timer v/ Alfred Sköld

I denne forelæsning fokuserer vi nærmere på den psykoanalytiske forståelse af personligheden. Hvordan bliver vi til de mennesker, vi er? Hvad kan psykoanalysen lære os om den måde hvorpå psyken er struktureret? Til hvilken grad er vores tidlige erfaringer styrende for, hvordan vi lever vores liv i voksen alder? Med udgangspunkt i McWilliams (2011) og den grundlæggende psykoanalytiske tanke om, at det afvigende og patologiske kan lære os noget om den generelle psykiske konstitution, undersøger vi det neurotisk-borderline-psykotiske personlighedsspektraet og forsvarsmekanismerne betydning for personlighedsstrukturen Laplanche (1970) omhandler relationen mellem seksualitet og psyke med fokus på driftsbegrebet, og Ricoeur (2016) psykoanalysens videnskabssteoretiske aspekter.

Forelæsningens pensum

- Ricoeur, P. (2016). The question of proof in Freud's psychoanalytical writings. In: *Hermeneutics and the Human Sciences*, s. 209-235. Cambridge University Press. [31 s.]
- Laplanche, J. (1970). Liv og død i psykoanalysen (s. 18-38). Aarhus: Forlaget Klim. [17 s.]
- McWilliams, N. (2011). Psychoanalytic Diagnosis – Understanding Personality Structure in the Clinical Process. Chapter s. 55-63; 100-104; 126-131 . London: The Guilford Press. [15 s.]

4. Forelæsning: Objektrelationsteoretiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

I denne forelæsning introduceres objektrelations-teoretiske forståelser af personligheden og dens livslange dannelse, med vægt på Melanie Klein og Wilfred Bion's arbejder. Der fokuseres på sammenhængen mellem barndom (præ-ødipale temaer) og voksenlivet (ødipale temaer), og særligt udvikling af tænkning.

Teksterne rummer krævende fagbegreber, men forelæsningen vil redegøre for disse og deres anvendelighed til at forstå personligheden hos den unge og voksne. De præ-ødipale tematikker har at gøre med barnets tidlige relation til mor og far, som er kendetegnet ved et uddifferentieret liv og en gradvis opbyggelse af egen selvforfølelse, og oplevelsen af stærke følelser såsom destruktiv misundelse (jeg vil ha', og du må ikke få!) mv. De senere ødipale tematikker handler om processerne med at skabe relationer til andre på et mere modent og differentieret grundlag, med forfølelse for sig selv, og med omtanke for andre samt evnen til modne kærlighedsrelationer. Den unge voksnes tematikker eksemplificeres. Den nye tid kræver håndtering af nye erkendelser, såsom at man ikke er verdens centrum, at man er adskilt fra mor og far og betydningsfulde andre og dog afhængig af dem, at man kan gøre andre ondt (især dem man elsker højest) og mærke stærke (destruktive) følelser og motiver såsom jalousi (ikke længere ren misundelse), ønsker om at konkurrere og at opnå anerkendelse.

Anbefalet læserækkefølge: Hindle & Smith (1999), Miller (1999), Gullestad & Killingmo (2007)

Forelæsningens pensum

- Gullestad, & Killingmo, B. (2007). *Underteksten. Psykoanalytisk terapi i praksis* (1. udgave), Kapitel 1: Nøglebegreber (s. 29-66). Akademisk Forlag. **[35 s.]**
- Hindle, D., & Smith, M. V. (Eds.). (1999). *Personality development : A psychoanalytic perspective*. Introduction (s. 1-12). Taylor & Francis Group **[8 s.]**
- Miller, L. (1999). The transition from late adolescence to young adulthood: Oedipal themes. In D. Hindle & S. M. V. Smith (Eds.), *Personality development : A psychoanalytic perspective* (s. 138-157). Taylor & Francis Group **[18 s.]**

Supplerende litteratur

- Igra, L. (1993). *Objektrelationer og psykoterapi*. Introduktion til Melanie Klient. Uddrag: Indledning (13-14), Melanie Klein (33-44), Psykiske strukturer (99-104). Hans Reitzels Forlag.

5. Forelæsning: Behavioristiske aspekter af personligheden

2 timer v/ Rasmus Birk

I denne forelæsning introduceres der til behaviorismen, som i det 20. Århundrede var en væsentlig tradition i psykologien. Behaviorismens betydning for vores forståelse af 'personligheden' introduceres og diskuteres, med fokus på B. F. Skinner.

Forslag til læserækkefølge: Nielsen, Skinner

Forelæsningens pensum

- Nielsen, K. (2011). Behaviorisme og social-kognitiv læringsteori. I B. Karpatschof & B. Katznelson (Red.), *Klassisk og Moderne Psykologisk Teori* (2. udgave) (s. 247-260) København: Hans Reitzels Forlag. **[13 s.]**
- Skinner, B. F. (1953). *Science and Human Behavior*. The Free Press [Kapitel 5, "Operant Behavior", s.59-90] **[31 s.]**

6. Forelæsning: Humanistiske og eksistentiel-humanistiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

Inden for den amerikanske personlighedspsykologi udgjorde humanistisk psykologi 'the third force in psychology' efter psykoanalysen og behaviorismen, og dermed et nyt paradigme. Forelæsningen fokuserer især på Rogers banebrydende arbejde med at udmejsle ikke alene en ny forståelse af personligheden, men også en metodemæssigt bredere tilgang til udviklingen af viden om mennesket, især via kvalitative metoder såsom interview.

Selvom de eksistentielle rødder stammer fra europæisk og kontinentale traditioner (jf. næste forelæsning), har eksistentielle perspektiver fundet stor interesse hos amerikanske psykologer og forskere, og det har ført til skabelsen af en eksistentiel-humanistisk tradition via eksponenter som Rollo May og Irvin D. Yalom. Yaloms eksistentielle forståelse af mennesket præsenteres og diskuteres.

Outhwaite (1997) berører begreberne scientisme, samt begrebet om de tre erkendelsesinteresser som er udviklet af Habermas.

Anbefalet læserækkefølge: Ewen (2014 – ch. 9), Rogers (1951), Yalom (1980), Outhwaite (1997). Se desuden pensumteksten Sørensen (2009, s. 226-230) og dennes introduktion til Rogers, May, Yalom.

Forelæsningens pensum

- Ewen, R.B. (2014). *An introduction to theories of personality*. Carl R. Rogers. Self-Actualization Theory (Chapter 9). (7th ed., s. 183-199). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [16 s.]
- Outhwaite, W. (1997). *Habermas. En kritisk introduktion*, (Erkendelse og interesse, s. 35-36). Hans Reitzels Forlag, København. [2 s.]
- Rogers, C. R. (1951). *Client-centered therapy: Its current practice, implications and theory*. (Chapter 11: A theory of personality and behavior, s. 481-492, uddrag) London: Constable. [9 s.]
- Yalom, I.D. (1980). *Introduction to Existential Psychotherapy*. (Chapter 1), s. 3–26 New York: Basic Books [23 s.]

7. Forelæsning: Eksistentiel-fænomenologiske perspektiver på personligheden

2 timer v/ Casper Feilberg

Denne forelæsning præsenterer et eksistentielt og fænomenologisk perspektiv på personligheden, med udgangspunkt i den kontinentale tradition, der trækker på filosofiske arbejder af tænkere som Kierkegaard, Heidegger og Merleau-Ponty. Det sker ved at præsentere primærtekster fra Laings og Kellers forståelse af personligheden som en både personlig eksistens og en kollektiv eksistens, med livsverden som baggrund. Bl.a. autenticitetsbegreb bliver diskuteret, og traditionens perspektiver på personligheden stilles over for andre dominerende forståelser af personligheden.

Anbefalet læserækkefølge: Sørensen (2009), Laing (2001), Keller (2012).

Forelæsningens pensum

- Keller, K. D. (2012). Lad os nu blive personlige! Om personens felt i erfaringen (ind-

ledning). In: K. D. Keller (red.), Den menneskelige eksistens. Introduktion til den eksistentielle fænomenologi, s. 9-28. Aalborg Universitetsforlag. **[18 s.]**

- Laing, R. D. (2001). *Det spaltede selv: et eksistentielt studie i tilregnelighed og gal-skab*. Kapitel 1: Det eksistentiel-fænomenologiske grundlag for en videnskab om personen (s. 13-24). Hans Reitzels Forlag. **[11 s.]**
- Sørensen, A. D. (2009). Eksistentialisme i psykologi, psykoterapi og psykiatri. In: P. H. Amdisen, J. Holst, J. V. Nielsen (eds.), *At tænke eksistensen. Studier i eksistens-tænkningens historie og betydning* (s. 217-236). Aarhus Universitetsforlag. **[20 s.]**

Supplerende litteratur

- Keller, K.D. (2015). Autenticitet. In: A. D. Sørensen og K. D. Keller (Eds.), *Psykoterapi og eksistentiel fænomenologi* (153 – 185). Aalborg Universitetsforlag.
- Feilberg, C. (2019). Eksistentiel fænomenologi – filosofisk grundlag for kvalitativ iagttagelse. I C. Feilberg, & J. Maul (red.), *Kvalitative iagttagelser: at forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag* (s. 35-63). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. Skriftserie om eksistentiel fænomenologi.

8. Forelæsning: Kognitive aspekter af personlighedspsykologien

4 timer v/ Carsten Rønn

Forelæsningen præsenterer den kognitive tilgang til forståelsen af personligheden, bl.a. McCann og Pearlmans Constructivist Self Development Theory; A.T. Becks kognitive depressionsteori; Kelly's Personal Construct Theory og Seligmans depressionsteori. Begreber om kognitivt skema; selv-skema; learned helplessness; attributionsstil; copingstrategier; automatiske tanker; kognitive fejl mm behandles i sammenhæng med den kognitive tradition og rammesættes i deres psykologihistoriske sammenhæng. Den kognitive tilgang til personlighed er dybt inspireret af udviklingen i 1950'erne og 1960'erne indenfor kognitionspsykologi. Især får et nyt 'forskningsparadigme' indenfor kognitionspsykologi betydning for udviklingen af det kognitive perspektiv indenfor personlighedspsykologi. Forskningsparadigmet 'information processing' understreger betydningen af den måde en person tænker om sig selv og verden på for personens forestillinger og følelser og i sidste instans personens handlinger. Gennem eksempler på kognitive teorier indenfor personlighedspsykologi og relevante eksempler på kognitive teorier indenfor klinisk psykologi forsøges traditionens væsentligste bidrag til personlighedspsykologi eftervist, reflekteret og demonstreret.

Forelæsningens pensum

- McCann, I.L. & Pearlman, L.A. (1990). *Psychological trauma and the adult survivor Theory, therapy, and transformation*. New York: Brunner/Mazel, INC. "2. Constructivist self development theory", 10-25 **[15 s.]**
- Young, J.E. & Rygh, J.L. & Weinberger, A.D. & Beck, A.T. (2014). "Chapter 7 Cognitive therapy for depression", 284-291. I Barlow, D.H. (Ed.) (2014). *Clinical handbook of psychological disorders Fifth edition*. New York London: The Guilford Press. **[6 s.]**
- Abramson, L.Y. & Seligman, M.E.P. (1978). Learned Helplessness in humans: Critique and reformulation. In *Journal of Abnormal Psychology*, 1978, Vol. 87, No. 1, 49-74. 68- 70 **[2 s.]**
- Beck, A.T. (1976/1991). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. London: Penguin Books. "Chapter 1: Common sense and beyond", 6-23; uddrag 10-14 &

19-23 [10 s.]

- Wells, A. & Matthews, G. (2015). *Attention and emotion A clinical perspective*. New York: Psychology Press. "1 Introduction Cognitive theory of emotional disorders", 1-5 [5 s.].
- McAdams, D.P. (2009). *The person an introduction to the science of personality psychology fifth edition*. Wiley A John Wiley & Sons, Inc. "Chapter 8: Self and other: social-cognitive aspects of personality", Uddrag 302-305 [4 s.]
- Poulsen, H. (1972). Kognitiv struktur. Bidrag til studiet af kognitive strukturers betydning for perception og hukommelse. København: Akademisk Forlag. "Introduktion", 11-18 [7 s.]
- Rønn, C. (2011). Almen videnskabsteori for professionsuddannelserne. København: Akademisk Forlag. "Kapitel 2 lagtagelse i kognitionspsykologien", 29-44 [15 s.]
- Lazarus, R.S. (1981). The stress and coping paradigm. IN Lazarus, R.S. (1998/2016). *Fifty years of research and theory of R.S. Lazarus. An analysis of historical and perennial issues*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p. 182- 223. (pensum er et uddrag, s. 182-191) [10 s.]
- Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). Schema therapy: Conceptual model. IN Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). *Schema therapy a practitioner's guide*. New York and London: The Guilford Press, p 1-62. (s. 6-21 & 32-40) [23 s.]
- Carr, A. (2016). Coping strategies. IN Carr, A. (2016). *The handbook of child and adolescent clinical psychology. A contextual approach Third Edition*. London and New York: Routledge & Francis Group, p 41-43. [2 s.]

Supplerende litteratur

- Kelly, G.A. (1955/1963). *A theory of personality The psychology of personal constructs*. New York: W.W. Norton & Company, Inc. "Chapter one Constructive Alternativism", 3- 45 [42 s.]
- Lazarus, R.S.; Folkman, S. (1987). Transactional theory and research on emotions and coping. IN *European Journal of Personality*, Vol. 1, 141-169 (1987); p. 141-144 [4 s.]

9. Forelæsning: Socialkognitive aspekter af personligheden

2 timer v/ Carsten Rønn

I et opgør med, og som en videreudvikling af, den behavioristiske forståelse af personligheden, udvikler Bandura m.fl. den socialkognitive tradition. Denne tradition medfører en ny forståelse af kognitionens betydning for vores adfærd, af indlæring og rollemodellernes betydning. Forelæsningen præsenterer traditionens centrale begreber, antagelser og forskningsresultater, ikke mindst repræsenteret ved Bandura og Rotters arbejde. Kritiske betragtninger og diskussioner præsenteres. Endelig gives eksempler fra aktuel forskning, som anvender socialkognitive forståelser. I forelæsningen relateres til Deci og Ryans 'Self Determination Theory' (SDT) og den amerikanske teoretiker Ken Wilbers integrale teori. Herigennem rammesættes centrale psykologihistoriske, filosofiske og videnskabsteoretiske problemstillinger og refleksioner inden for personlighedspsykologien.

Forelæsningens pensum

- Bandura, A. (2007). Reflections on an Agentic Theory of Human Behavior. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 44(8), 995-1004 [10 s.]

- Ewen, R.B. (2014). *An introduction to theories of personality*, Albert Bandura. Social- Cognitive Theory (Chapter 16). (7th ed., s. 341- 348). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates [7 s.]
- Rotter, J.B. & Mulry, R.C. (1965). Internal versus external control of reinforcement and decision time. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(4), 598-604 [7 s.]
- Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575–582. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=PC&vid=45KBDK_AUB:AUB&search_scope=MyInst_and_CI&tab=Everything&docid=cdi_proquest_miscellaneous_82864120 [7 s.]
- Funder, D.C. The Personality Puzzle Ninth Edition. New York: W.W.Norton & Company, 2024. Part VI: “13 Personality Processes: Learning, Cognition, Motivation, and Emotion” p. 423-432 [9 s.] & “14 The Self: What You Know About You” p. 470-482 [12 s.]
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000). Self-Determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist* Vol. 55, No. 1, 68-78 [10 s.]
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2017). *Self-Determination theory. Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York, London: The Guilford Press. Uddrag: Chapter 1. Self-determination theory An Introduction and overview, p. 3-17. [14 s.]
- Sonne-Ragans, V. (2019). *Anvendt videnskabsteori*. København: Samfundslitteratur. Uddrag: s. 28-35; s. 235-239 [11 s.]

Supplerende litteratur

- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual review of psychology*, 52(1), s. 1-26. [26 s.]
- Bandura, A. (2023). Social cognitive theory: An agentic perspective on human nature. Edited and with a foreword by Daniel Cervone. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., s. 27-52: ‘Social modeling and psychological processes of observational learning’. [25 s.]
- Wilber, K. (1997). An integral theory of consciousness. *Journal of Consciousness Studies*, 4, no. 1, 1997, s. 71-92 [21 s.]

10. Forelæsning: Træktilgangen til personlighed

4 timer v/ Anna Pacak

Forelæsningen introducerer træktilgangen til personlighed, som arbejder ud fra, at personlighed kan forstås og beskrives på baggrund af målbare personlighedstræk. Historisk betydningsfulde trækbaserede personlighedsmodeller præsenteres, og den i dag dominerende personlighedsmodel, The Big Five, gennemgås. Derudover præsenterer forelæsningen det, der kendes under betegnelsen “mørke personlighedstræk”, og vi ser nærmere på, hvad vi ved om både disse træks og Big Fives sammenhæng med vigtige livsudfald. Forelæsningen omhandler også anvendte metoder inden for træktilgangen og de udfordringer, der knytter sig til dem. Ligeledes præsenteres den kritik af træktilgangen, som rasede i 1970’erne og 1980’erne under navnet *person-situations-debatten*, samt hvordan moderne trækpsykologi forholder sig til den kritik i dag, bl.a. ved at indarbejde kontekstens betydning. Da træktilgan-

gen i form af personlighedstests ofte anvendes i praksis til f.eks. rekruttering af medarbejdere, inddrages og diskuteres dette anvendelsesperspektiv også.

Anbefalet læserækkefølge: Funder (2024), McCrae (2020), McCrae & Costa (2003), Furnham et al. (2013), Lee et al. (2013).

Forelæsningens pensum

- Funder, D. C. (2024). *The Personality Puzzle*, 9th ed. W. W. Norton. Kapitel 4 (s. 94-127). **[34 s.]**
- Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of Personality: A 10 Year Review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7, 199-216. **[18 s.]**
- Lee, K., Ashton, M. C., Wiltshire, J., Bourdage, J. S., Visser, B. A., & Gallucci, A. (2013). Sex, Power, and Money: Prediction from the Dark Triad and Honesty–Humility. *European Journal of Personality*, 27(2), 169-184. **[16 s.]**
- McCrae, R. R. (2020). The Five-Factor Model of Personality: Consensus and Controversy. In P. J. Corr & G. Matthews (Eds.), *The Cambridge Handbook of Personality Psychology* (s. 129–141). Cambridge University Press. **[13 s.]**
- McCrae, R. R. & Costa, P. T. (2003) *Personality in Adulthood: A Five-Factor Theory perspective*, 2nd ed. Guilford Press. Kapitel 10 (s. 184-205). **[22 s.]**

11. Forelæsning: Anatomiske og fysiologiske aspekter af personligheden

2 timer v/ Anna Pacak-Vedel

Hvad har hjernens strukturer, hormoner og neurotransmittere at gøre med vores personlighed? Det er emnet for denne forelæsning, som giver en introduktion til de anatomiske og fysiologiske aspekter af personligheden. Tanken om, at man ved at undersøge hjernen vil kunne finde nøglen til at forstå menneskets emotioner, adfærd og personlighed er ikke ny, og forelæsningen præsenterer historiske berømte eksempler og cases, samt de metoder, man havde til rådighed, før vores moderne hjernescanningsteknikker blev en mulighed. Forelæsningen præsenterer også basal fysiologi og anatomi, samt de metoder, man i dag bruger inden for forskningen i krydsfeltet mellem anatomi, fysiologi og psykologi. Og vi dykker ned i, hvad denne forskning på nuværende tidspunkt kan (og ikke kan) sige om personlighed og personlighedsforskelle mellem mennesker; primært med udgangspunkt i personlighedstrækkene, The Big Five, men også med inddragelse af andre og mere biologisk orienterede personlighedsmodeller.

Anbefalet læserækkefølge: Funder (2024), Reuter et al. (2022), Zuckerman & Glicksohn (2016), Sapolsky (2023)

Forelæsningens pensum

- Funder, D. C. (2024). *The Personality Puzzle*, 9th ed. W. W. Norton. Kapitel 7 (s. 206-237). **[32 s.]**
- Reuter, M., Plieger, T., & Netter, P. (2022). The question why and how people differ in personality cannot be answered satisfactorily while neglecting biological approaches. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 43, 181-186 **[6 s.]**
- Sapolsky, R. (2023). 2022 ISPNE Bruce McEwen Lifetime Achievement award: Stress, from molecules to societies. *Psychoneuroendocrinology*, 154, Article 106274. **[5 s.]**
- Zuckerman, M., & Glicksohn, J. (2016). Hans Eysenck's personality model and the

constructs of sensation seeking and impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 103, 48-52 [5 s.]

12. Forelæsning: Biologiske aspekter af personligheden: evolution og psykologi 2 timer v/ Rasmus Birk

I denne forelæsning gives en introduktion til de biologiske aspekter af personligheden. Fokus er særligt på at gennemgå moderne forståelser af evolution og disses betydning for psykologien, herunder personligheden.

Forelæsningens pensum

- Funder, D. (2024). *The Personality Puzzle (9th edition)*. WW Norton & Company. Kapitel 8, "Evolution and Genetics: The Inheritance of Personality. (s. 238-269) [31 s.]

13. Forelæsning: Den narrative identitet: Det temporale selv 2 timer v/ Majse Lind

Forelæsningen har fokus på den narrative identitet ud fra Dan McAdams teori og forskning. Den narrative identitet udvikles gradvist i ungdommen og defineres som den personlige og dynamiske fortælling om individets fortid, nutid og tænkte fremtid. Den udgør ifølge McAdams et unikt domæne af personligheden særskilt fra træk.

Forelæsningens pensum

- McAdams, D. P. (2013). The psychological self as actor, agent, and author. *Perspectives on psychological science*, 8(3), 272-295. [23 s.]
- Thomsen, D. K. (2009). There is more to life stories than memories. *Memory*, 17(4), 445-457. [12 s.]
- Habermas, T., & Bluck, S. (2000). Getting a life: the emergence of the life story in adolescence. *Psychological bulletin*, 126(5), 748.[21 s.]
- Lind, M., Ture, S., McAdams, D. P., & Cowan, H. R. (2024). Narrative Identity, Traits, and Trajectories of Depression and Well-Being: A 9-Year Longitudinal Study. *Psychological Science*, 35(12), 1325-1339.[14 s.]

14. Forelæsning: Forandring og stabilitet i personligheden med særlig fokus på den narrative identitet 2 timer v/ Majse Lind

Forelæsningen har fokus på forandring og stabilitet ved personligheden med udgangspunkt i Dan McAdams (2013) personlighedsteori. Dunlop (2015) påpeger, at personligheden rummer mere end blot træk, og at særligt de karakteristiske adaptationer og den narrative identitet viser tegn på at være dynamisk og kontekstafhængig. McAdams et al., (2008) undersøgte forandring og stabilitet ved den narrative identitet over tid, men det viser sig ikke at være helt enkelt at fastslå (2019).

Forelæsningens pensum

- McAdams, D. P., Bauer, J. J., Sakaeda, A. R., Anyidoho, N. A., Machado, M. A., Magrino-Failla, K., ... & Pals, J. L. (2006). Continuity and change in the life story: A longitudinal study of autobiographical memories in emerging adulthood. *Journal of personality*, 74(5), 1371-1400. [29 s.]
- McAdams, D. P. (2019). Continuity and growth in the life story—or is it stagnation and flux? *Qualitative Psychology*, 6(2), 206–214 [8 s.]
- Dunlop, W. L. (2015). Contextualized personality, beyond traits. *European Journal of Personality*, 29(3), 310-325 [15 s.]

Supplerende litteratur:

- Adler, J. M. (2012). Living into the story: Agency and coherence in a longitudinal study of narrative identity development and mental health over the course of psychotherapy. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(2), 367–389. <https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fa0025289> [22 s.]

15. Forelæsning: Tværkulturelle perspektiver på personligheden

2 timer v/ Anna Pacak-Vedel

Forelæsningen præsenterer tværkulturelle perspektiver på personligheden. Teorier afspejler de samfund, de er blevet til i, og personlighedspsykologiske teorier er ingen undtagelse. De personlighedsteorier og personlighedspsykologiske begreber I præsenteres for i faget her, er rundet af en vestlig (europæisk og nordamerikansk) kultur. Imidlertid er opfattelsen af, hvad et "selv" er, hvordan det er konstitueret, hvor stabilt det er, og hvor uafhængigt det er af andre (for blot at nævne nogle få ting) ikke ens på tværs af kulturer og lande. Forelæsningen gennemgår tværkulturelle forskelle og diskuterer implikationerne af dem, bl.a. hvilken betydning de har for gyldigheden af vores vestlige personlighedspsykologi i andre dele af verden.

Anbefalet læserækkefølge: Funder (2024), Kitayama et al. (2010)

Forelæsningens pensum

- Funder, D. C. (2024). *The Personality Puzzle*, 9th ed. W. W. Norton. Kapitel 12 (s 374-419). [46 s.]
- Kitayama, S., Karasawa, M., Curhan, K. B., Ryff, C. D., & Markus, H. R. (2010). Independence and interdependence predict health and wellbeing: divergent patterns in the United States and Japan. *Frontiers in psychology*, 1, Article 163 [10 s.]

16. Forelæsning: Personlighedens betydning for trivsel og funktion i dagliglivet

2 timer v/ Lennart Kiel

Personlighedspsykologiens forskellige teoretiske retninger og perspektiver har alle mere eller mindre eksplicitte og forskellige antagelser om, hvad den normale/sunde/almindelige personlighed "kan". Derfor spørger denne forelæsning, hvad det vil sige at være en "velfungerende" person(lighed). Formålet er at zoome ind på, hvordan personlighed er forbundet med forskellige konsekvenser i dagliglivet. Pensum undersøger primært dette fra et trækpsykologisk perspektiv, mens forelæsningen vil berøre flere af de perspektiver, der har været præsenteret på faget.

Forslag til læserækkefølge: Start med at læse Ro & Clark (2013) og derefter Bleidorn et al. (2020).

Forelæsningens pensum

- Bleidorn, W., Hopwood, C. J., Ackerman, R. A., Witt, E. A., Kandler, C., Riemann, R., Samuel, D. B., & Donnellan, M. B. (2020). The Healthy Personality From a Basic Trait Perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 118(6), 1207–1225 [16 s.]
- Ro, E., & Clark, L. A. (2013). Interrelations Between Psychosocial Functioning and Adaptive- and Maladaptive-Range Personality Traits. *Journal of Abnormal Psychology* (1965), 122(3), 822–835 [13 s.]

17. Forelæsning: Opsummering og afrunding – personlighedspsykologien fra Freud til i dag

2 timer v/ Rasmus Birk

I denne forelæsning vil vi opsummere og afrunde personlighedspsykologi. Forelæsningens formål er at opsummere og tydeliggøre lighederne og forskellene imellem de personlighedspsykologiske perspektiver, I er blevet præsenteret for.

Forelæsningens pensum

- Kørpe, S. & Dammeyer, J. (2014). Perspektiver på personlighedspsykologi. I Kørpe, S. & Dammeyer, J. (Red.), *Personlighedspsykologi – en grundbog om personlighed og subjektivitet* (Kap. 14). København: Hans Reitzel. [7 s.]

Samlet pensumliste

Bøger

- Funder, D. C. (2024). *The Personality Puzzle*, 9th ed. W. W. Norton. Kapitel 1, 2, 4, 7, 8, 12, 13 (423-432), 14 (470-482). [205 s.]

Nedenfor dels tekster som den studerende kan tilgå via de indsatte 'dybe links' og dels tekster som uploades på Moodle i mapperne til forelæsningerne (dvs. uden link indsat):

- Abramson, L.Y. & Seligman, M.E.P. (1978). Learned Helplessness in humans: Critique and reformulation. In *Journal of Abnormal Psychology*, 1978, Vol. 87, No. 1, 49-74. 68-70 https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?vid=45KBDK_AUB:AUB&search_scope=MyInst_and_CI&tab=Everything&docid=cdi_proquest_journals_614360531&context=PC [2 s.]
- Bandura, A. (2007). Reflections on an Agentic Theory of Human Behavior. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 44(8), 995-1004
- <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2007as07ae-Reflections-on-an-Agentic-Theory-of-Human-Behavior> [10 s.]

- Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). Transmission of aggression through imitation of aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 63(3), 575–582. <https://psycnet-apa-org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/1963-00875-001.pdf> [7 s.]
- Beck, A.T. (1976/1991). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. London: Penguin Books. "Chapter 1: Common sense and beyond", 6-23, pensum er et uddrag, s. 10-14 & 19-23 (uploades til moodle) [17 s.]
- Bleidorn, W., Hopwood, C. J., Ackerman, R. A., Witt, E. A., Kandler, C., Riemann, R., Samuel, D. B., & Donnellan, M. B. (2020). The Healthy Personality From a Basic Trait Perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 118(6), 1207–1225. <https://psycnet-apa-org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2019-00289-001.pdf> [16 s.]
- Carr, A. (2016). Coping strategies. IN Carr, A. (2016). *The handbook of child and adolescent clinical psychology. A contextual approach Third Edition*. London and New York: Routledge & Francis Group, s. 41-43. (uploades til moodle) [2 s.]
- Dunlop, W. L. (2015). Contextualized personality, beyond traits. *European Journal of Personality*, 29(3), 310-325. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159gapk/cdi_proquest_miscellaneous_1701480059 [15 s.]
- Ewen, R.B. (2014). *An introduction to theories of personality*. (7. udg.). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. Kapitel 9 (s.183-199), 16 (s.341-348). <https://www-taylorfrancis-com.zorac.aub.aau.dk/books/edit/10.4324/9781315793177/introduction-theories-personality-robert-ewen> [23 s.]
- Freud, S. (1933). Forelæsning 31: Den psykiske personligheds bestanddele. s. 50-67 (uploades til moodle) [17 s.]
- Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of Personality: A 10 Year Review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7, 199-216. <https://compass-onlinelibrary-wiley-com.zorac.aub.aau.dk/doi/10.1111/spc3.12018> [18 s.]
- Gammelgaard, J. (2007). Psykoanalyse. I B. Karpatschhof & B. Katznelson (Red.), *Klassisk og Moderne Psykologisk Teori* (s 118-147). København: Hans Reitzels Forlag (uploades til moodle) [30 s.]
- Gullestad, & Killingmo, B. (2007). *Underteksten. Psykoanalytisk terapi i praksis* (1. udgave), Kapitel 1: Nøglebegreber (s. 29-66). Akademisk Forlag. (udplodes til moodle) [35 s.]
- Habermas, T., & Bluck, S. (2000). Getting a life: the emergence of the life story in adolescence. *Psychological bulletin*, 126(5), 748. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=PC&vid=45KBDK_AUB:AUB&search_scope=MyInst and CI&tab=Everything&docid=cdi_proquest_journals_1791725546 [21 s.]
- Hindle, D., & Smith, M. V. (Eds.). (1999). *Personality development : A psychoanalytic perspective*. Introduction (s. 1-12). Taylor & Francis Group. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=L&vid=45KBDK_AUB:AUB&search_scope=MyInst and CI&tab=Everything&docid=alma9920786568405762 [8 s.]
- Keller, K. D. (2012). Lad os nu blive personlige! Om personens felt i erfaringen (indledning). In: K. D. Keller (red.), *Den menneskelige eksistens. Introduktion til den eksistentielle fænomenologi*, s. 9-28. Aalborg Universitetsforlag. (uploades til moodle) [18 s.]
- Kitayama, S., Karasawa, M., Curhan, K. B., Ryff, C. D., & Markus, H. R. (2010). Independence and interdependence predict health and wellbeing: divergent patterns in the

United States and Japan. *Frontiers in psychology*, 1, Article 163.

<https://login.zorac.aub.aau.dk/login?url=https%3A%2F%2Fpmc.ncbi.nlm.nih.gov%2Farticles%2FPMC3153777%2F> [10 s.]

- Køppe, S. & Dammeyer, J. (2014). Perspektiver på personlighedspsykologi. I Køppe, S. & Dammeyer, J. (Red.), *Personlighedspsykologi – en grundbog om personlighed og subjektivitet* (Kap. 10 & 14). København: Hans Reitzel. (Uploades til moodle) [27 s.]
- Køppe, S. (1992). Det ubevidstes eksistens. *Psyke & Logos*, 13(1), 184-200. <https://tidsskrift.dk/psyke/article/view/134365/179289> [22 s.]
- Laing, R. D. (2001). Det spaltede selv: et eksistentielt studie i tilregnelighed og galskab. Kapitel 1: Det eksistentiel-fænomenologiske grundlag for en videnskab om personen (s. 13-24). Hans Reitzels Forlag. (uploades til moodle) [11 s.]
- Laplanche, J. (1970). Liv og død i psykoanalysen (s. 18-38). Aarhus: Forlaget Klim. (uploades til moodle) [17 s.]
- Lazarus, R.S. (1981). The stress and coping paradigm. IN Lazarus, R.S. (1998/2016). *Fifty years of research and theory of R.S. Lazarus. An analysis of historical and perennial issues*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, p.182-223, pensum er et uddrag, s.182-191. (uploades til moodle) [10 s.]
- Lee, K., Ashton, M. C., Wiltshire, J., Bourdage, J. S., Visser, B. A., & Gallucci, A. (2013). Sex, Power, and Money: Prediction from the Dark Triad and Honesty–Humility. *European Journal of Personality*, 27(2), 169-184. <https://journals-sagepub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/10.1002/per.1860> [16 s.]
- Lind, M., Ture, S., McAdams, D. P., & Cowan, H. R. (2024). Narrative Identity, Traits, and Trajectories of Depression and Well-Being: A 9-Year Longitudinal Study. *Psychological Science*, 35(12), 1325-1339. https://kdbk-aub.primo.exlibris-group.com/discovery/fulldisplay?context=PC&vid=45KBDK AUB:AUB&search_scope=MyInst and CI&tab=Everything&docid=cdi sage journals 10 1177 09567976241296512 [14 s.]
- McAdams, D. P. (1997). Chapter 1—A Conceptual History of Personality Psychology. In R. Hogan, J. Johnson, & S. Briggs (Eds.), *Handbook of Personality Psychology* (s. 3–39). Academic Press. <https://www-sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/chapter/edited-volume/pii/B9780121346454500020> [29 s.]
- McAdams, D.P. (2009). *The person an introduction to the science of personality psychology fifth edition*. Wiley A John Wiley & Sons, Inc. “Chapter 8: Self and other: social-cognitive aspects of personality”, 302-305 (uploades til moodle) [4 s.]
- McAdams, D. P. (2013). The psychological self as actor, agent, and author. *Perspectives on psychological science*, 8(3), 272-295. <https://www-jstor-org.zorac.aub.aau.dk/stable/44289876?sid=primo> [23 s.]
- McAdams, D. P. (2019). Continuity and growth in the life story—or is it stagnation and flux? *Qualitative Psychology*, 6(2), 206–214. <https://psycnet-apa-org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2019-31738-008.pdf> [8 s.]
- McAdams, D. P., Bauer, J. J., Sakaeda, A. R., Anyidoho, N. A., Machado, M. A., Magrino-Failla, K., ... & Pals, J. L. (2006). Continuity and change in the life story: A longitudinal study of autobiographical memories in emerging adulthood. *Journal of personality*, 74(5), 1371-1400. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=PC&vid=45KBDK AUB:AUB&search_scope=MyInst and CI&tab=Everything&docid=cdi webofscience primary 000240201800005 [29 s.]
- McCann, I.L. & Pearlman, L.A. (1990). *Psychological trauma and the adult survivor Theory, therapy, and transformation*. New York: Brunner/Mazel, INC. “2. Constructivist self development theory”, 10-25 (uploades til moodle) [15 s.]

- McCrae, R. R. (2020). The Five-Factor Model of Personality: Consensus and Controversy. In P. J. Corr & G. Matthews (Eds.), *The Cambridge Handbook of Personality Psychology* (s. 129–141). Cambridge University Press. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=PC&vid=45KBDK AUB:AUB&search_scope=MyInst and CI&tab=Everything&docid=cdi_cambridge_corebooks_9781108264822_CN_bp_9 [13 s.]
- McCrae, R. R. & Costa, P. T. (2003) *Personality in Adulthood: A Five-Factor Theory perspective*, 2nd ed. Guilford Press. Kapitel 10 (s. 184-205). (Uploades til moodle) [22 s.]
- McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic Diagnosis – Understanding Personality Structure in the Clinical Process*. S. 55-63; 100-104; 126-131. London: The Guilford Press. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=PC&vid=45KBDK AUB:AUB&search_scope=MyInst and CI&tab=Everything&docid=cdi_askewsholts_vlebooks_9781609184971 [15 s.]
- Miller, L. (1999). The transition from late adolescence to young adulthood: Oedipal themes. In D. Hindle & S. M. Vaciago (Eds.), *Personality development : A psychoanalytic perspective* (s 138-157). Taylor & Francis Group. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=L&vid=45KBDK AUB:AUB&search_scope=MyInst and CI&tab=Everything&docid=alma9920786568405762 [18 s.]
- Nielsen, K. (2011). Behaviorisme og social-kognitiv læringsteori. I B. Karpatschof & B. Katznelson (Red.), *Klassisk og Moderne Psykologisk Teori* (2. udgave) (s. 247-260) København: Hans Reitzels Forlag. (Uploades til moodle) [13 s.]
- Outhwaite, W. (1997). *Habermas. En kritisk introduktion*, (Erkendelse og interesse, s. 35- 36). Hans Reitzels Forlag, København. (uploades til moodle) [2 s.]
- Poulsen, H.(1972). Kognitiv struktur. Bidrag til studiet af kognitive strukturers betydning for *perception* og hukommelse. København: Akademisk Forlag. "Introduktion", 11-18 (uploades til moodle) [7 s.]
- Reuter, M., Plieger, T., & Netter, P. (2022). The question why and how people differ in personality cannot be answered satisfactorily while neglecting biological approaches. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 43, 181-186. <https://www.sciencedirect.com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/S2352154621001765> [6 s.]
- Ricoeur, P. (2016). The question of proof in Freud's psychoanalytical writings. In: *Hermeneutics and the Human Sciences*, s. 209-235. Cambridge University Press. (uploades til moodle) [31 s.]
- Ro, E., & Clark, L. A. (2013). Interrelations Between Psychosocial Functioning and Adaptive- and Maladaptive-Range Personality Traits. *Journal of Abnormal Psychology* (1965), 122(3), 822–835. <https://psycnet-apa-org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2013-30852-016.pdf> [13 s.]
- Rogers, C. R. (1951)]. *Client-centered therapy: Its current practice, implications and theory*. (Chapter 11: A theory of personality and behavior, s. 481-492, uddrag) London: Constable. (uploades til moodle) [9 s.]
- Rotter, J.B. & Mulry, R.C. (1965). Internal versus external control of reinforcement and decision time. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2(4), 598-604. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=PC&vid=45KBDK AUB:AUB&search_scope=MyInst and CI&tab=Everything&docid=cdi_pubmed_primary_5841368 [7 s.]
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000). Self-Determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist* Vol. 55, No. 1, 68-78 <https://psycnet-apa-org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2000->

13324-007.html [10 s.]

- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2017). *Self-Determination theory. Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. New York, London: The Guilford Press. Uddrag: Chapter 1. Self-determination theory An Introduction and overview, s. 3-17. e-bog tilgængelig gennem aub [14 s.]
- Rønn, C. (2011). Almen videnskabsteori for professionsuddannelserne. København: Akademisk Forlag. "Kapitel 2 lagttagelse i kognitionspsykologien", 29-44 (uploades til moodle) [15 s.]
- Sapolsky, R. (2023). 2022 ISPNE Bruce McEwen Lifetime Achievement award: Stress, from molecules to societies. *Psychoneuroendocrinology*, 154, Article 106274. <https://pubmed-ncbi-nlm-nih-gov.zorac.aub.aau.dk/37163880/> [5 s.]
- Skinner, B. F. (1953). *Science and Human Behavior*. The Free Press (Kapitel 5, "Operant Behavior", s.59-90) (uploades til moodle) [31 s.]
- Sonne-Ragans, V. (2019). *Anvendt videnskabsteori*. København: Samfundslitteratur (s. 28-35; s. 235-239) (uploades til moodle) [11 s.]
- Sørensen, A. D. (2009). Eksistentialisme i psykologi, psykoterapi og psykiatri. In: P. H. Amdisen, J. Holst, J. V. Nielsen (eds.), *At tænke eksistensen. Studier i eksistenstænkningens historie og betydning* (s. 217-236). Aarhus Universitetsforlag. (uploades til moodle) [20 s.]
- Thomsen, D. K. (2009). There is more to life stories than memories. *Memory*, 17(4), 445-457. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay?context=PC&vid=45KBDK_AUB:AUB&search_scope=MyInst_and_CI&tab=Everything&docid=cdi_webofscience_primary_000265368100008 [12 s.]
- Wells, A. & Matthews, G. (2015). *Attention and emotion A clinical perspective*. New York: Psychology Press. "1 Introduction Cognitive theory of emotional disorders", 1-5 (uploades til moodle) [5 s.]
- Yalom, I.D. (1980). *Introduction to Existential Psychotherapy*. (Chapter 1), s. 3–26 New York: Basic Books (uploades til moodle) [23 s.]
- Young, J.E. & Rygh, J.L. & Weinberger, A.D. & Beck, A.T. (2014). "Chapter 7 Cognitive therapy for depression", 284-291. I Barlow, D.H. (Ed.) (2014). *Clinical handbook of psychological disorders Fifth edition*. New York London: The Guilford Press. (uploades til moodle) [6 s.]
- Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). Schema therapy: Conceptual model. IN Young, J.E. & Klosko, J.S. & Weishaar, M.E. (2003/2006). *Schema therapy a practitioner's guide*. New York and London: The Guilford Press, p 1-62. (s. 6-21 & 32-40) (uploades til moodle) [23 s.]
- Zuckerman, M., & Glicksohn, J. (2016). Hans Eysenck's personality model and the constructs of sensation seeking and impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 103, 48-52. <https://www.sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/S0191886916302562> [5 s.]

I alt 1022 sider.

Sundhedspsykologi

Modultitel dansk: Sundhedspsykologi, BA-sidefag PSYK F19 (F19-29519)

Modultitel engelsk: Health Psychology

ECTS: 10

STADS-kode: HEA660016L

Placering

Forårssemester

6. semester

Modulansvarlig

Cecilie Marie Schmidt Thøgersen (ceciliemst@ikp.aau.dk)

Undervisere

Cecilie Marie Schmidt Thøgersen (CMST) (ceciliemst@ikp.aau.dk)

Chalotte Glintborg (CG), (cgl@ikp.aau.dk)

Patrick Karl Bender (PKB), (pbender@ikp.aau.dk)

Tia G.B. Hansen (TH), (tia@ikp.aau.dk)

Rasmus Birk (RB), (rbirk@ikp.aau.dk)

Ida Flagstad Hejlesen (IFH), (ikh@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Hver undervisningsgang består af fire timer, hvoraf de to første timer er forelæsning, og de to sidste er seminar og øvelser. Den undervisningsansvarlige på dagen afholder også øvelser og seminarer.

Type og sprog

Sidefagsmodul/valgfag

Mål

Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere:

Viden

- centrale og klassiske teorier om sundhedspsykologisk teori og metode
- videnskabelige sundhedspsykologiske begreber vedrørende sundhed i videnskabshistorisk belysning
- forholdet mellem teori og empiri inden for sundhedspsykologi
- hvordan interaktionen mellem somatiske, fysiologiske, psykiske, kontekstuelle og kulturelle faktorer har betydning for manifestationen af symptomer, behandling, sundhedsfremme og forebyggelse.

Færdigheder

- at identificere og anvende centrale temaer og teorier inden for det sundhedspsykologiske område
- at redegøre for og formidle sundhedspsykologiske problemstillinger

- at vurdere relevante tilgange til forståelse af, undersøgelse af og intervention i forhold til sundhedsspsykologiske problemstillinger
- at vurdere sundhedsspsykologiske dilemmaer og etiske problemstillinger.

Kompetencer

- at anvende ovenstående viden og færdigheder til at undersøge og diskutere sundhedsspsykologiske problemstillinger, fænomener og forklaringsmodeller, ved brug af relevant teori, empiri og metode på en selvstændig, velargumenteret, nuanceret og kritisk måde
- at håndtere teori og empiri i kritisk diskussion af sundhedsspsykologiske problemstillinger, forklaringsmodeller, fænomener og centrale temaer
- at knytte viden om sundhedsspsykologi til praktiske, konkrete og dagligdags problemstillinger
- selvstændigt at kunne tage ansvar for egen faglig udvikling.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Sundhedsspsykologien har som speciale eksisteret i over 30 år. Dens genstandsfelt er bredt, idet dens udgangspunkt er den bio-psyko-sociale menneskeforståelse, og ofte er den også tværfaglig i sin anvendelse.

Særligt det forskningsmæssige fokus, hvor en detaljeret forståelse af de biologiske mekanismer ses i sammenhæng med de psykosociale faktorer, har været i vækst. Feltet er blevet mere komplekst, samtidig med at der kommer mere specifikke inputs til, hvordan sundhedsspsykologen kan gøre en reel forskel, dels i sundhedsfremmearbejdet, dels i både fysisk og psykisk sygdomsbehandling og dels inden for rehabiliteringsområdet.

Forelæsningsrækken dækker temaerne angst, depression, stress, kroniske smerter og funktionelle lidelser. Der fokuseres på ungdommens særlige udfordringer samt på kronisk sygdomssvækkelse og alderdom. Perspektivet er gennemgående behandlingsmulighederne i den sundhedsspsykologiske rammeforståelse.

Sideløbende reflekteres over den sundhedsprofessionelles egen fysiske og mentale trivsel og rolle, og hvordan man i den professionelle rolle kan arbejde kreativt med rammerne, eksplificeret gennem en lang række projekter og eksperimenter.

Modulet består af 12 undervisningsdage á 4 timer, i alt 48 timer. Hver kursusdag består af 2 timers forelæsning og 2 timers seminar- og/eller øvelser. Der sættes fokus på:

- Sundhedsspsykologiens genstandsområde.
- Psykologiske mistrivselstemaer som angst, depression og stress i sundhedsspsykologisk belysning.
- Sundhedsspsykologiens behandlingsmuligheder i forhold til forskellige typer kronisk sygdom og alderssvækkelse.
- Komplekse symptom- og sygdomsbilleder og sundhedsspsykologisk behandling af disse.

- At være pårørende til en symptom- eller sygdomsramt, herunder sorg og reaktioner på tab og traumer.
- Hvordan mindfulness og compassion i stadig stigende grad bruges i (sundheds)psykologien, både til sygdomsramte og til deres pårørende.
- Betydningen af underviserens / terapeutens / den sundhedsprofessionelles egen fysiske og mentale trivsel og rolle.
- Historisk / kritisk perspektivering af sundhedspsykologien.
- Opsummering, overblik og kravene til eksamen.

Omfang og forventet arbejdsindsats

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
12 forelæsninger á 2 timer	24
12 seminar- og øvelsesgange á 2 timer	24
Læsning og forberedelse	182
Eksamen	40

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 12 forelæsninger á 2 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 12 gange á 2 timer seminar og øvelser.

Timerne ligger hver gang i umiddelbar forlængelse af forelæsninger, så de i alt 12 mødegange består af 4 timer.

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Sidefagsstuderende.

Der er samlæsning med bacheloruddannelsen i psykologi, valgfag 4.- eller 6. semester i 3 af 4 timer, i alt 8 ud af de 12 mødegange.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Sundhed, sygdom og funktionsnedsættelse	Cecilie Marie Schmidt Thøgersen
2. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Angst, depression og stress i kontekst af Compassion Fokuseret Terapi	Cecilie Marie Schmidt Thøgersen
3. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Rehabiliteringspsykologiens relevans og vækst	Chalotte Glintborg
4. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser	Patrick Karl Bender
5. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Medikalisering og diagnosekultur – et kritisk blik	Rasmus Birk
6. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Kroniske smerter og håndtering heraf	Cecilie Marie Schmidt Thøgersen
7. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Funktionelle lidelser	Center for Funktionelle lidelser
8. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Stigmatisering af psykiske lidelser	Cecilie Marie Schmidt Thøgersen
9. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Mindfulness i sundhedspsykologien	Ida Flagstad Hejlesen
10. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Selskabsdyr	Tia B.G. Hansen
11. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Den professionelle i det sundhedspsykologiske arbejde. Andre vinkler og rammer	Cecilie Marie Schmidt Thøgersen
12. Forelæsning & seminar/ øvelser	2 x 45 min. + 2 x 45 min.	Et historisk og kritisk vue på sundhedspsykologien. Afslutning af forløb	Cecilie Marie Schmidt Thøgersen

Eksamen

Mundtlig, individuel synopsisprøve. Synopsis udarbejdes i relation til pensum.

En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den studerende et oplæg i maksimalt 5 minutter. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde.

Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis.

Der gives karakter på grundlag af den samlede præstation.

Sidetæl for synopsis: 1-3 sider.

Prøvetid: 30 minutter, inklusiv votering og karaktergivning.

Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur.

Prøven bedømmes af eksaminator og ekstern censor.

Tilladte hjælpemidler

- Projektrapporten (synopsis)
- De studerendes noter.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Sundhed, sygdom og funktionsnedsættelse

4 timer v/ Cecilie Marie Thøgersen

Der gives en introduktion til sundhedspsykologien – fagets genstandsområde og historie internationalt og i Danmark. Desuden vil basale begreber og sygdoms- og sundhedsmodeller blive gennemgået og sat i relation til faget.

Pensum (i alt 130 s.):

- Taylor, S.E. (2018). *Health psychology* (Tenth edition), s. 14-36. New York, NY: McGraw-Hill Education. Kap. 2. The systems of the body. **[22 s.]**
- Friis-Hasché, E. (2013). 1. *Sundhed, sygdom og funktion*, s. 25-45. In Friis-Hasché, E., Frostholt, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. **[21 s.]**
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. **[10 s.]**
- Goleman, D. & Davidson, R.J. (2017). *Altered traits: science reveals how meditation changes your mind, brain, and body*, s. 165-190. New York: Avery. Kap. 9. Mind, Body & Genome. **[26 s.]**
- Prætorius, N.U. (2018). *Opgør med konkurrencestatens negative menneskesyn*. In Wold, M., & Wold, M.. *Tag etikken tilbage: markedstækningen og dens konsekvenser*. Jensen & Dalgard. **[15 s.]**
- Farb, N., Daubenmier, J., Price, C. J., Gard, T., Kerr, C., Dunn, B. D., ... Mehling, W. E. (2015). *Interoception, contemplative practice, and health*. *Frontiers in Psychology*, 6. **[25 s.]**
- Whitehead, P. M. (2019). 6. *Existential Health Psychology*. In *Existential Health Psychology* (s. 63-73). Palgrave Pivot, Cham. **[11 s.]**

2. Angst, depression og stress i kontekst af Compassion Fokuseret Terapi

Angst, depressivitet og stress er steget drastisk de seneste år i DK. Det giver nedsat livskvalitet og social funktionsevne og kan generelt have en stor indvirkning på mental trivsel. Compassion er en multidimensionel kapacitet, der kan udvikles. Teoretisk trækkes der på evolutionære, socialkonstruktivistiske, kognitive og buddhistiske perspektiver. Professionelle kan gennem integration af compassion støtte personer ramt af angst, depression og stress. Forelæsningsen vil give en kort indføring i Compassion Fokuseret Terapi (CFT) samt diskuteres hvordan angst, depression og stress kan forstås og behandles i en sundhedspsykologisk ramme med udgangspunkt i CFT.

Pensum (i alt 157 s.):

- Netterstrøm, B. (2013). *Stress*. Kap. 6, s. 123-138. In Friis-Hasché, E., Frostholm, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. **[16 s.]**
- Nielsen, T., Hougaard, E. & Rosenberg, R. (2002). *Angstens psykologi og biologi*. Kap. 1, s. 11-56. I: Hougaard, E. m.fl. *Angst & angstbehandling*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag. **[45 s.]**
- Elsass, P. (2018). *Kunsten at være bange. Om frygt og helte*. S. 179-229. Kbh.: Gyldendal. **[50 s.]**
- Vind, L. (2018). *Compassionfokuseret terapi og træning*. I: Glintborg, C. (2018). *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag **[16 s.]**
- Goleman, D. & Davidson, R.J. (2017). *Altered traits: science reveals how meditation changes your mind, brain, and body*, s. 101-122. New York: Avery. Kap. 6. *Primed for love*. **[22 s.]**
- Moffitt, T. E., Arseneault, L., Belsky, D., Dickson, N., Hancox, R. J., Harrington, H., ... Caspi, A. (2011). A gradient of childhood self-control predicts health, wealth, and public safety. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 108(7), 2693–2698. **[6 s.]**
- Leaviss, J., & Uttley, L. (2015). Psychotherapeutic benefits of compassion-focused therapy: an early systematic review. *Psychological Medicine*, 45(5), 927–945 **[18 s.]**

3. Rehabiliteringspsykologiens relevans og vækst

4 timer v/ Chalotte Glintborg

Når et menneske rammes af alvorlig sygdom, bør der ikke kun være fokus på de somatiske symptomer og følger, men også de psykologiske konsekvenser, det har at blive ramt af svær sygdom. At skulle forsure sig med varigt nedsatte funktioner kan afstedkomme psykologiske reaktioner som depression, nedsat livskvalitet mm. Også de pårørende bliver potentielt hårdt ramte. Rehabiliteringspsykologien byder på helhedsorienterede forholdemåder i støtten til syge og pårørende.

Pensum (i alt 40 s.):

- Glintborg, C. (2018). *Introduktion til rehabiliteringspsykologi*. Kap. 1, s. 13-18. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. **[6 s.]**
- Glintborg, C. & Larsen, K. (2018). *Fra sygdom til sundhed – resiliensmodellen*. Kap. 3, 35-46. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. **[12 s.]**

- Thøgersen, C.M.S., Glintborg C, Hansen T.G.B. and Trettvik, J. (2022). Psychotherapeutic Intervention for Adults With Acquired Brain Injury: A Case Study Using BackUp. *Front. Rehabil. Sci.* 3:771416. doi: 10.3389/fresc.2022.771416 [10 s.]
- Momsen, AM.H., Fox, J.C., Nielsen, C.V, Thuesen, J., & Maribo, T. (2022). Rehabilitation Research in Denmark Between 2001 and 2020: A Scoping Review. *Front. Rehabil. Sci.* 3:849216. DOI: 10.3389/fresc.2022.849216 [12 s.]

4. Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser

4 timer v/ Patrick Karl Bender

Der er en stigende bevågenhed på børn og unges mistrivsel. Problemet belyses fra forskellige perspektiver. Under temaet 'Gaming og mediebrug: Effekter og sundhedsmæssige konsekvenser', ser vi på, hvordan vi tilgår digitale spil og andre medier, og hvordan brugen af disse påvirker os. Er det godt for os at bruge digitale medier? Er det dårligt? Hvad er de sundhedsmæssige konsekvenser af digitalt mediebrug?

Pensum (i alt 29 s.):

- Bender, P. K. (2018). Problematisk gaming og angst. *Paedagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 55(1), 101-111. [11 s.]
- Bender, P. K., Plante, C., & Gentile, D. A. (2018). The effects of violent media content on aggression. *Current opinion in psychology*, 19, 104-108. [5 s.]
- Kuss, D. J., Griffiths, M. D., & Pontes, H. M. (2017). Chaos and confusion in DSM-5 diagnosis of Internet Gaming Disorder: Issues, concerns, and recommendations for clarity in the field. *Journal of Behavioral Addictions*, 6(2), 103–109. [7 s.]
- Tromholt, M. (2016). The Facebook Experiment: Quitting Facebook Leads to Higher Levels of Well-Being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19(11), 661–666. [6 s.]

5. Medikalisering og diagnosekultur – et kritisk blik

4 timer v/ Rasmus Birk

Hvad er medikalisering, overdiagnostik og overdetektion? Hvorfor ser vi flere diagnoser og hvad er konsekvenserne af medikalisering og diagnosticering? I første halvdel af denne forelæsning vil jeg introducere jer for svar på disse spørgsmål samt give et indblik i, hvad der driver medikaliseringen og overdiagnosticering fremad. Jeg vil desuden give jer et blik for, hvordan man kan bruge medikaliseringstesen analytisk samt – ikke mindst – rette en velbegrunnet kritik imod medikaliseringstesen og dens mulige implikationer. I anden halvdel skal vi snakke om en "fortsættelse" af medikalisering, nemlig diagnosekultur. En kultur, som er kendetegnet ved, at psykiatriske diagnoser og kategorier cirkulerer i den og ikke alene benyttes af fagpersoner (læger, psykologer, psykiatere osv.), men også af lægmænd og offentligheden, til at begribe tilværelsens problemer og menneskelig afvigelse. Men hvad indebærer det, at vi lever i en diagnosekultur? I denne forelæsning vil jeg introducere jer til begrebet, diskutere diagnosekulturens omgang med diagnoser samt kritisere den logik, som begrebet dækker over.

Pensum (i alt 77 s.):

- Jønsson, A. B. R. & Brodersen, J. (2022). Snart er vi alle patienter. Samfundslitteratur. Kap. 2: "Sundhedskultur og jagten på det evige liv", 57-77 **[21 s.]**
- Conrad, P. (2005). The Shifting Engines of Medicalization. *Journal of Health and Social Behavior*, 46(1), 3–14 **[12 s.]**
- Brinkmann, S. & Petersen, A (2017). "Diagnosekultur" (s. 433-452) i Pernille Tanggaard Andersen & Michael Hviid Jacobsen (red.) *Kultursociologi og kulturanalyse*. København: Hans Reitzel. **[20 s.]**
- Petersen, A. (2015). "Diagnoser som designet orden. Depression i præstationssamfundet" (s. 59-82) i Svend Brinkmann & Anders Petersen (red.) *Diagnoser: Perspektiver, Kritik og Diskussion*. Aarhus: Klim. **[24 s.]**

6. Kroniske smerter og håndtering heraf

4 timer v/ Cecilie Marie Thøgersen

Mange forskellige sygdomme medfører mere eller mindre invaliderende og tilbagevendende eller kroniske smerter. Sundhedspsykologen arbejder helhedsorienteret med at understøtte stadig mere velfungerende håndteringsstrategier. Forelæsningen gennemgår hvad og hvordan der arbejdes hermed på smertecentre i DK.

Pensum (i alt 98 s.):

- Hansen, K.E. & Kold, M. (2018). *Rehabiliteringspsykologisk behandling af kroniske smerter*. Kap 14, s. 239-262. In C. Glintborg (Red.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. **[24 s.]**
- Hansen, K. E., Brandsborg, B., Kesmodel, U. S., Forman, A., Kold, M., Pristed, R., ... & Vase, L. (2023). Psychological interventions improve quality of life despite persistent pain in endometriosis: results of a 3-armed randomized controlled trial. *Quality of Life Research*, 32(6), 1727-1744. **[18 s.]**
- Kold, M., Hansen, T., Vedsted-Hansen, H., & Forman, A. (2012). Mindfulness-based psychological intervention for coping with pain in endometriosis. *Nordic Psychology*, 64(1), 2–16. **[14 s.]**
- Veehof, M. M., Trompetter, H. R., Bohlmeijer, E. T., & Schreurs, K. M. G. (2016). Acceptance- and mindfulness-based interventions for the treatment of chronic pain: a meta-analytic review. *Cognitive Behaviour Therapy*, 45(1), 5–31. **[26 s.]**
- Öst, L.-G. (2014). The efficacy of Acceptance and Commitment Therapy: An updated systematic review and meta-analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 61, 105–121. **[16 s.]**

7. Funktionelle lidelser

4 timer v/ Gæste forelæser, Center for Funktionelle lidelser

Komplekse symptom- og sygdomsbilleder fylder stadig mere. I 20-50% af alle lægekonsultationer, afhængig af det lægelige speciale, konfronteres lægen med somatiske symptomer, som ikke skyldes somatisk sygdom, og hvor en ren biomedicinsk tilgang derfor kommer til kort. 6% har en funktionel lidelse, der påvirker deres livskvalitet væsentligt. En funktionel lidelse er en samlebetegnelse for tilstande, hvor mennesker oplever kropslige symptomer,

som påvirker deres evne til at fungere normalt i dagligdagen, og hvor symptomerne ikke kan tilskrives en anden kendt og veldefineret diagnose. Man kan forstå en funktionel lidelse som en tilstand, hvor hjernen og kroppen er overbelastet og er i en form for alarmberedskab. Gennem de seneste år er der blevet forsket intensivt i årsager og behandling af funktionelle lidelser. Forskningen viser blandt andet, at nogle patienter kan blive raske, og en stor del kan få en betydelig forbedret livskvalitet. Forelæsningsen gennemgår diagnosticering, forklaringsmodeller og behandlingselementer.

Pensum (i alt 68 s.):

- Henningsen, P., Gründel, H., Kop, W.J., Löwe, B., Martin, A., Rief, W., Rosmalen, J.G.M., Schröder, A., van der Feltz-Cornelis, C. & Van den Bergh, O. (2018). Persistent Physical Symptoms as Perceptual Dysregulation: A Neuropsychobehavioral Model and Its Clinical Implications. *Psychosomatic Medicine*, V 80, 422-432. **[10 s.]**
- Kallesøe, K.H., Schröder, A., Wicksell, R.K. *et al.* Feasibility of group-based acceptance and commitment therapy for adolescents (AHEAD) with multiple functional somatic syndromes: a pilot study. *BMC Psychiatry* 20, 457 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12888-020-02862-z> **[16 s.]**
- Roenneberg, C., Sattel, H., Schaefer, R., Henningsen, P., & Hausteiner-Wiehle, C. (2019). Functional Somatic Symptoms. *Deutsches Ärzteblatt international*, 116(33-34), 553–560. **[7 s.]**
- Rosendal, M. (2021). Hvordan kan vi forstå funktionel lidelse (2) Centralnervesystemets rolle. *Månedsskrift for alm praksis*, 5, 354-362. **[9 s.]**
- Toscano, L.H.S. (2015). Hvad er en funktionel lidelse? I bogen Funktionelle lidelser. Viden, samtaler og sygehistorier. Fadl's forlag 18-32 **[14 s.]**
- Toscano, L., & Rosendal, M. (2022). Værktøjskassen til funktionel lidelse 13: Det autonome nervesystem, illustreret: Redskaber til håndtering og behandling af vedvarende symptomer og funktionel lidelse i almen praksis. *Månedsskrift for Almen Praksis*, Maj 2022, 388-393. **[5 s.]**
- Vase, L., Skyt, I., & Hall, K. T. (2016). Placebo, nocebo, and neuropathic pain: *PAIN*, 157, S98–S105. **[7 s.]**

8. Stigmatisering og marginalisering af mennesker med psykiske lidelser

4 timer v/ Cecilie Marie Schmidt Thøgersen

Denne forelæsning gennemgår forskellige perspektiver på stigmatisering og marginalisering af mennesker med psykisk og fysiske lidelser, og diskuterer spørgsmål som: *Hvilken rolle spiller forskellige årsagsforståelser af psykiske lidelser for stigmatiserings- og marginaliseringsprocesser? Hvilke forskelle er der mellem forskellige psykiske lidelser mht. oplevelser af stigmatisering og marginalisering? På baggrund af aktuel viden, hvordan kan stigmatisering og marginalisering reduceres?*

Pensum (i alt 84 s.):

- Adu, J., Oudshoorn, A., Anderson, K., Marshall, C. A., & Stuart, H. (2023). Experiences of familial stigma among individuals living with mental illnesses: A meta-synthesis of qualitative literature from high-income countries. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 30(2), 208–233 **[25 s.]**
- Brinkmann, S. (2017). Mad or normal?: Paradoxes of contemporary diagnostic cultures. *Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund*, 14(26), 169-183. **[14 s.]**

- Kvaale, E.P., Haslam, N., Gottdiener, W.H., 2013. The “side effects” of medicalization: A meta-analytic review of how biogenetic explanations affect stigma. *Clinical Psychology Review*, 33,782–794. **[13 s.]**
- Nilsson, K.K., Kugathasan, P., & Straarup, K.N. (2016). Characteristic, Correlates and Outcomes of Perceived Stigmatization in Bipolar Disorder Patients. *Journal of Affective Disorders*, 194; 196-201. **[6 s.]**
- Schnittker, J. (2008). An uncertain revolution: Why the rise of a genetic model of mental illness has not increased tolerance. *Social science & medicine*, 67(9), 1370-1381. **[11 s.]**
- Bracho, M.-J., & Salas, C. (2024). The many faces of stigma after Acquired Brain Injury: a systematic review. *Brain Impairment*, 25(1), Article IB23076 **[15 s.]**

9. Mindfulness og naturbaseret mindfulness i sundhedspsykologien

4 timer v/ Ida Flagstad Hejlesen

Mindfulness indtager en stadig større rolle i sundhedspsykologien som redskab til at støtte både patienter og pårørende. Forelæsningen giver en introduktion til de mest anvendte mindfulness-baserede interventioner inden for psykologien, herunder MBCT (Mindfulness-based Cognitive Therapy) og MBSR (Mindfulness-based Stress Reduction), med fokus på deres teoretiske grundlag og kliniske anvendelsesområder.

Forelæsningen sætter særligt fokus på naturbaseret mindfulness – en tilgang der kombinerer klassiske mindfulness-principper med øvelser udført i naturlige omgivelser. Deltagerne vil få indsigt i, hvordan naturen kan fungere som terapeutisk ressource til at styrke mental velvære, reducere stress og håndtere tankemylder. Der vil blive præsenteret konkrete eksempler på gruppebaserede forløb, hvor naturbaseret mindfulness anvendes til at hjælpe mennesker med stress, senfølger efter kræft mv.”

Pensum (i alt 125 s.):

- Kold, M. & Hansen, K.E. (2018). 7. *Mindfulness*, s. 89-114 I C. Glintborg (Red.), Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis. Aarhus Universitetsforlag. **[26 s.]**
- Segal, Z.V., Williams, J.M.G. og Teasdale, J.D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed), s. 11-60. New York: Guilford Press. Kap. 4. Doing and Being. Kap. 5. The eight-session program: How and Why **[30 s.]**
- Kabat-Zinn, J. (2003). Mindfulness-based interventions in context: Past, present, and future. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 10(2), 144-156. **[12 s.]**
- Kaplan, S. (1995). "The restorative benefits of nature: Toward an integrative framework." *Journal of Environmental Psychology*, 15(3), 169-182. **[13 s.]**
- Djernis, D., et al. (2019). A Systematic Review and Meta-Analysis of Nature-Based Mindfulness: Effects of Moving Mindfulness Training into an Outdoor Natural Setting. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(17), 3202. **[20 s.]**
- Choe, E. Y., et al. (2023). "The mechanisms of nature-based therapy on depression, anxiety, stress, and life satisfaction: examining mindfulness in a two-wave mediation model." *Frontiers in Psychology*, **[14 s.]**
- Jessen, N. H., Løvschall, C., Skejød, S. D., et al. (2025). Effect of nature-based health interventions for individuals diagnosed with anxiety, depression and/or experiencing stress—a systematic review and meta-analysis. *BMJ Open*, 15:e098598 **[10 s.]**

10. Selskabsdyr

4 timer v/ Tia Hansen

Hvordan forholder mennesker sig til (andre) dyr, og hvad er de sundhedspsykologiske perspektiver? Med særligt fokus på de dyr, vi bringer ind i familien. Forelæsningen foreslår en rammeforståelse og diskuterer det videnskabelige belæg for sundhedsmæssige effekter. Der rundes af med centrale temaer i aktuel international forskning samt forslag til god praksis på området.

Pensum (i alt 56 s.):

- Hansen, T. G. B. (2018). Kap. 10. Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis.* (s. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. **[21 s.]**
- Herzog, H. (2011). The impact of pets on human health and psychological well-being: fact, fiction, or hypothesis? *Current Directions in Psychological Science*, 20(4), 236-239. **[4 s.]**
- Veevers, J. E. (1985). The social meaning of pets. *Marriage & Family Review*, 8(3-4), 11-30 **[20 s.]**
- IAHAIO. (2018). IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI. Retrieved from **[11 s.]**

11. Den professionelle i det sundhedspsykologiske arbejde. Andre vinkler og rammer.

4 timer v/ Cecilie Marie Thøgersen

I terapiforskningen har man konstateret, at kvaliteten af relationen samt terapeutens nærvær er væsentlige udslagsgivende faktorer for effekt. Placeboforskningen understøtter betydningen og vigtigheden af de menneskelige møder. Deltageren på modulet får nu lejlighed til at sætte fokus på sin egen professionelle rolle og udviklingen af denne.

Pensum (i alt 110 s.):

- Shapiro, S. L., & Carlson, L. E. (2017). *The art and science of mindfulness: integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (Second edition). Washington, DC: American Psychological Association. Herfra kap. 2 (s. 21-36) & kap. 6, (s. 81-97.) **[32 s.]**
- Terjestam, Bengtsson, & Jansson (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. **[13 s.]**
- Dobud, W. (2016). Exploring adventure therapy as an early intervention for struggling adolescents. *Journal of Outdoor and Environmental Education*; Milton Vol. 19, Iss. 1, (Apr 2016): 33-41. **[9 s.]**
- Nielsen, T. (2016). Sundhedspsykologi. s. 35-376 In: Koester, T., Frandsen, K., Koester, T., & Frandsen, K. (2016). *Introduktion til psykologi: teori, anvendelse, praksis* (3. udgave. 3. oplag.). Frydenlund. **[41 s.]**
- Thøgersen, C. M. S., Glintborg, C., Coetzer, R., & Ramos, S. D. S. (2025). Rehabilitation professionals' perspectives on rehabilitation psychology in neurorehabilitation. *Nordic Psychology (Online)*, 1. Advance online publication **[15 s.]**

12. Et historisk og kritisk blik på sundhedspsykologien. Afslutning af forløbet. 4 timer v/ Cecilie Marie Thøgersen

Sundhedspsykologien har oplevet skiftende bølger af popularitet, internationalt som nationalt gennem ca. fem årtier. Kritik af og forsvar for retningens beståen også i fremtiden, fremføres. Forelæsningsen slutter med en tour de force ud over modulets struktur, formål og indhold.

Pensum (i alt 45 s.):

- Stam, H. J., Murray, M., & Lubek, I. (2018). Health psychology in autobiography: Three Canadian critical narratives. *Journal of Health Psychology*, 23(3), 506–523. [18 s.]
- Taylor, S.E. (2018). Health psychology (Tenth edition), 15. Health Psychology: Challenges for the Future, s. 312-327. New York, NY: McGraw-Hill Education. [16 s.]
- Whitehead, P. M. (2019). Conclusion: 9. Caring for the Human Being—An Outline for Applied Existential Health Psychology. In *Existential Health Psychology* (s. 99-109). Palgrave Pivot, Cham. [11 s.]

Samlet litteraturoversigt:

Bøger der kan købes i FACTUM:

- Glintborg, C. (2018). *Rehabiliteringspsykologi: en introduktion i teori og praksis*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. Bogen er på i alt 309 sider. Herfra kap. 1 (s. 13-18), 3 (s. 35-46), 7 (s. 89-114), 8, (s. 115-130), 10 (s. 153-174), 14 (s. 239-262). [103 s.]

I øvrigt:

- Adu, J., Oudshoorn, A., Anderson, K., Marshall, C. A., & Stuart, H. (2023). Experiences of familial stigma among individuals living with mental illnesses: A meta-synthesis of qualitative literature from high-income countries. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 30(2), 208–233 <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jpm.12869> [25 s.]
- Bender, P. K. (2018). Problematisk gaming og angst. *Paedagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 55(1), 101-111. [11 s.]
- Bender, P. K., Plante, C., & Gentile, D. A. (2018). The effects of violent media content on aggression. *Current Opinion in Psychology*, 19, 104–108. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.04.003> [5 s.]
- Bracho, M.-J., & Salas, C. (2024). The many faces of stigma after Acquired Brain Injury: a systematic review. *Brain Impairment*, 25(1), Article IB23076. <https://doi.org/10.1071/IB23076> [15 s.]
- Brinkmann, S. & Petersen, A (2017). "Diagnosekultur" (s. 433-452) i Pernille Tanggaard Andersen & Michael Hviid Jacobsen (red.) *Kultursociologi og kulturanalyse*. København: Hans Reitzel. [20 s.]
- Brinkmann, S. (2017). Mad or normal?: Paradoxes of contemporary diagnostic cultures. *Tidsskrift for Forskning i Sygdom og Samfund*, 14(26), 169-183. [14 s.]
- Choe, E. Y., et al. (2023). "The mechanisms of nature-based therapy on depression, anxiety, stress, and life satisfaction: examining mindfulness in a two-wave mediation

model." *Frontiers in Psychology*, <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2023.1330207/full> [14 s.]

- Conrad, P. (2005). The Shifting Engines of Medicalization. *Journal of Health and Social Behavior*, 46(1), 3–14 [12 s.]
- Dahl, C. J., Wilson-Mendenhall, C. D., & Davidson, R. J. (2020). The plasticity of well-being: A training-based framework for the cultivation of human flourishing. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(51), 32197-32206. DOI: 10.1073/pnas.2014859117, <https://www.jstor-org.zorac.aub.aau.dk/stable/27005783?sid=primo&seq=1> [10 s.]
- Dobud, W. (2016). Exploring adventure therapy as an early intervention for struggling adolescents. *Journal of Outdoor and Environmental Education*, 19(1), 33–41. <https://www.proquest.com/docview/1783063114/fulltextPDF/BEC4DF17780F4FF6PQ/1?accountid=8144&sourcetype=Scholarly%20Journals> [9 s.]
- Djernis, D., et al. (2019). A Systematic Review and Meta-Analysis of Nature-Based Mindfulness: Effects of Moving Mindfulness Training into an Outdoor Natural Setting. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(17), 3202. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6747393/> [20 s.]
- Elsass, P. (2018). *Kunsten at være bange: om frygt og helte*. Copenhagen: Gyldendal. Herfra s. 179-229. (uploades til moodle) [50 s.]
- Farb, N., Daubenmier, J., Price, C. J., Gard, T., Kerr, C., Dunn, B. D., ... Mehling, W. E. (2015). Interoception, contemplative practice, and health. *Frontiers in Psychology*, 6. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00763> [25 s.]
- Friis-Hasché, E. (2013). 1. *Sundhed, sygdom og funktion*, s. 25-45. In Friis-Hasché, E., Frostholt, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. (uploades til moodle) [21 s.]
- Goleman, D., & Davidson, R. J. (2017). *Altered traits: science reveals how meditation changes your mind, brain, and body*. New York: Avery. Herfra kap. 6 (s. 101-122) & 9 (s. 165-190). (uploades til moodle) [48 s.]
- Hansen, K. E., Brandsborg, B., Kesmodel, U. S., Forman, A., Kold, M., Pristed, R., ... & Vase, L. (2023). Psychological interventions improve quality of life despite persistent pain in endometriosis: results of a 3-armed randomized controlled trial. *Quality of Life Research*, 32(6), 1727-1744. [18 s.]
- Henningsen, P., Gründel, H., Kop, W.J., Löwe, B., Martin, A., Rief, W., Rosmalen, J.G.M., Schröder, A., van der Feltz-Cornelis, C. & Van den Bergh, O. (2018). Persistent Physical Symptoms as Perceptual Dysregulation: A Neuropsychobehavioral Model and Its Clinical Implications. *Psychosomatic Medicine*, V 80, 422-432. <https://oce-ovid-com.zorac.aub.aau.dk/article/00006842-201806000-00004/HTML> [10 s.]
- Herzog, H. (2011). The impact of pets on human health and psychological well-being: fact, fiction, or hypothesis? *Current Directions in Psychological Science*, 20(4), 236-239. doi:10.1177/0963721411415220 [4 s.]
- IAHAIO. (2018). IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI. Retrieved from <https://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> [11 s.]

- Jessen, N. H., Løvschall, C., Skejød, S. D., et al. (2025). Effect of nature-based health interventions for individuals diagnosed with anxiety, depression and/or experiencing stress—a systematic review and meta-analysis. *BMJ Open*, 15:e098598, <https://bmjopen.bmj.com/content/15/7/e098598> [10 s.]
- Jønsson, A. B. R. & Brodersen, J. (2022). Snart er vi alle patienter. Samfundslitteratur. Kap. 2: "Sundhedskultur og jagten på det evige liv", 57-77 [21 s.]
- Kabat-Zinn, J. (2003). Mindfulness-based interventions in context: Past, present, and future. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 10(2), 144-156. <https://psycnet-apa-org.zorac.aub.aau.dk/fulltext/2003-03824-002.html> [12 s.]
- Kallesøe, K.H., Schröder, A., Wicksell, R.K. et al. Feasibility of group-based acceptance and commitment therapy for adolescents (AHEAD) with multiple functional somatic syndromes: a pilot study. *BMC Psychiatry* 20, 457 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12888-020-02862-z> [16 s.]
- Kaplan, S. (1995). "The restorative benefits of nature: Toward an integrative framework." *Journal of Environmental Psychology*, 15(3), 169-182. <https://www-sciencedirect-com.zorac.aub.aau.dk/science/article/pii/0272494495900012> [13 s.]
- Kold, M., Hansen, T., Vedsted-Hansen, H., & Forman, A. (2012). Mindfulness-based psychological intervention for coping with pain in endometriosis. *Nordic Psychology*, 64(1), 2–16. <https://doi.org/10.1080/19012276.2012.693727> [14 s.]
- Kuss, D. J., Griffiths, M. D., & Pontes, H. M. (2017). Chaos and confusion in DSM-5 diagnosis of Internet Gaming Disorder: Issues, concerns, and recommendations for clarity in the field. *Journal of Behavioral Addictions*, 6(2), 103–109. <https://doi.org/10.1556/2006.5.2016.062> [7 s.]
- Kvaale, E. P., Haslam, N., & Gottdiener, W. H. (2013). The 'side effects' of medicalization: A meta-analytic review of how biogenetic explanations affect stigma. *Clinical Psychology Review*, 33(6), 782–794. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.06.002> [13 s.]
- Leaviss, J., & Uttley, L. (2015). Psychotherapeutic benefits of compassion-focused therapy: an early systematic review. *Psychological Medicine*, 45(5), 927–945. <https://doi.org/10.1017/S0033291714002141> [18 s.]
- Moffitt, T. E., Arseneault, L., Belsky, D., Dickson, N., Hancox, R. J., Harrington, H., ... Caspi, A. (2011). A gradient of childhood self-control predicts health, wealth, and public safety. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 108(7), 2693–2698. <https://doi.org/10.1073/pnas.1010076108> [6 s.]
- Momsen, AM.H., Fox, J.C., Nielsen, C.V, Thuesen, J., & Maribo, T. (2022). Rehabilitation Research in Denmark Between 2001 and 2020: A Scoping Review. *Front. Rehabil. Sci.* 3:849216. DOI: 10.3389/fresc.2022.849216, <https://www.frontiersin.org/journals/rehabilitation-sciences/articles/10.3389/fresc.2022.849216/full> [12 s.]
- Netterstrøm, B. (2013). *Stress*. Kap. 6, s. 123-138. In Friis-Hasché, E., Frostholt, L. & Schröder, A. *Klinisk sundhedspsykologi*. Kbh.: Munksgaard. (uploades til moodle) [16 s.]
- Nielsen, T. (2016). Sundhedspsykologi. s. 35-376 In: Koester, T., Frandsen, K., Koester, T., & Frandsen, K. (2016). *Introduktion til psykologi : teori, anvendelse, praksis* (3. udgave. 3. oplag.). Frydenlund. [41 s.]

- Nielsen, T., Hougaard, E. & Rosenberg, R. (2002). *Angstens psykologi og biologi*. Kap. 1, s. 11-56. I: Hougaard, E. m.fl. *Angst & angstbehandling*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag. **[45 s.]**
- Nilsson, K. K., Kugathasan, P., & Straarup, K. N. (2016). Characteristics, correlates and outcomes of perceived stigmatization in bipolar disorder patients. *Journal of Affective Disorders*, 194, 196–201. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2016.01.025> **[6 s.]**
- Petersen, A. (2015). "Diagnoser som designet orden. Depression i præstationssamfundet" (s. 59-82) i Svend Brinkmann & Anders Petersen (red.) *Diagnoser: Perspektiver, Kritik og Diskussion*. Aarhus: Klim. **[24 s.]**
- Prætorius, N.U. (2018). *Opgør med konkurrencestatens negative menneskesyn*. In Wold, M., & Wold, M.. *Tag etikken tilbage: markedstænkningen og dens konsekvenser*. Jensen & Dalggaard. (uploades til moodle) **[15 s.]**
- Roenneberg, C., Sattel, H., Schaefer, R., Henningsen, P., & Hausteiner-Wiehle, C. (2019). Functional Somatic Symptoms. *Deutsches Arzteblatt international*, 116(33-34), 553–560. <https://doi.org/10.3238/arztebl.2019.0553> **[7 s.]**
- Rosendal, M. (2021). Hvordan kan vi forstå funktionel lidelse (2) Centralnervesystemets rolle. *Månedsskrift for alm praksis*, 5, 354-362. **[9 s.]**
- Segal, Z.V., Williams, J.M.G. og Teasdale, J.D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed), s. 11-60. New York: Guilford Press. Kap. 4. Doing and Being. Kap. 5. The eight-session program: How and Why **[30 s.]**
- Schnittker, J. (2008). An uncertain revolution: Why the rise of a genetic model of mental illness has not increased tolerance. *Social science & medicine*, 67(9), 1370-1381. **[11 s.]**
- Shapiro, S. L., & Carlson, L. E. (2017). *The art and science of mindfulness: integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (Second edition). Washington, DC: American Psychological Association. Herfra kap. 2 (s. 21-36) & kap. 6, (s. 81-97.) **[32 s.]**
- Stam, H. J., Murray, M., & Lubek, I. (2018). Health psychology in autobiography: Three Canadian critical narratives. *Journal of Health Psychology*, 23(3), 506–523. <https://doi.org/10.1177/1359105318755409> **[18 s.]**
- Taylor, S. E. (2018). *Health psychology* (Tenth edition). New York, NY: McGraw-Hill Education. Herfra kap. 2 (s. 14-36) & kap. 15 (s. 312-327). **[37 s.]**
- Terjestam, Y., Bengtsson, H., & Jansson, A. (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. <https://journals-sagepub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/full/10.1177/0143034316658321> **[13 s.]**
- Thøgersen, C.M.S., Glinborg C, Hansen T.G.B. and Tretvik, J. (2022). Psychotherapeutic Intervention for Adults With Acquired Brain Injury: A Case Study Using BackUp. *Front. Rehabil. Sci.* 3:771416. doi: 10.3389/fresc.2022.771416. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9397759/> **[10 s.]**
- Thøgersen, C. M. S., Glinborg, C., Coetzer, R., & Ramos, S. D. S. (2025). Rehabilitation professionals' perspectives on rehabilitation psychology in neurorehabilitation. *Nordic Psychology* (Online), 1. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/19012276.2025.2460789> **[15 s.]**

- Toscano, L.H.S. (2015). Hvad er en funktionel lidelse? I bogen Funktionelle lidelser. Viden, samtaler og sygehistorier. Fadl's forlag 18-32 **[14 s.]**
- Toscano, L., & Rosendal, M. (2022). Værktøjskassen til funktionel lidelse 13: Det autonome nervesystem, illustreret: Redskaber til håndtering og behandling af vedvarende symptomer og funktionel lidelse i almen praksis. *Månedsskrift for Almen Praksis*, Maj 2022, 388-393. **[5 s.]**
- Tromholt, M. (2016). The Facebook Experiment: Quitting Facebook Leads to Higher Levels of Well-Being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19(11), 661–666. <https://www.liebertpub-com.zorac.aub.aau.dk/doi/full/10.1089/cyber.2016.0259> **[6 s.]**
- Vase, L., Skyt, I., & Hall, K. T. (2016). Placebo, nocebo, and neuropathic pain: *PAIN*, 157, S98–S105. Tilgængelig gennem aub **[7 s.]**
- Veehof, M. M., Trompetter, H. R., Bohlmeijer, E. T., & Schreurs, K. M. G. (2016). Acceptance- and mindfulness-based interventions for the treatment of chronic pain: a meta-analytic review. *Cognitive Behaviour Therapy*, 45(1), 5–31. <https://www.tandfonline-com.zorac.aub.aau.dk/doi/full/10.1080/16506073.2015.1098724> **[26 s.]**
- Veevers, J. E. (1985). The social meaning of pets. *Marriage & Family Review*, 8(3-4), 11-30. doi:10.1300/J002v08n03_03 **[20 s.]**
- Whitehead, P. M. (2019). Existential Health Psychology: The Blind-spot in Healthcare. Springer. Kap 6 (s. 63-73) & 9 (s. 99-109) <https://doi.org/10.1007/978-3-030-21355-8> **[20 s.]**
- Öst, L.-G. (2014). The efficacy of Acceptance and Commitment Therapy: An updated systematic review and meta-analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 61, 105–121. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2014.07.018> **[16 s.]**

1020 sider i alt.

Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi

Modultitel dansk: Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi

Modultitel engelsk: Introduction to research methodology in psychology

ECTS: 5

STADS-kode: HEA660018L

Placering

6. Semester (2. Semester sidefag)

Modulansvarlig

Jaan Valsiner (jvalsiner@ikp.aau.dk)

Nik Kharlamov (nik@ikp.aau.dk)

Undervisere

Jaan Valsiner (JV) jvalsiner@ikp.aau.dk

Nik Kharlamov (NK) nik@ikp.aau.dk

Type og sprog

Sidefagsmodul (kursus)

Engelsk og Dansk

Mål

Viden

- *psykologiens videnskabsteoretiske egenart og forhold til øvrige videnskabelige fag samt til hverdagspsykologiske forklaringer*
- *kvalitative og kvantitative psykologiske metoder og deres historiske udvikling*
- *præmisser for anvendelse og brug af forskellige metoder*

Færdigheder

- *at reflektere over forskellige kvalitative og kvantitative forskningsmetoder og indplacere dem i forhold til videnskabsteoretiske overvejelser*
- *at kunne reflektere over etiske og juridiske begreber og problemstillinger i psykologisk forskning*
- *at forstå, fortolke og forholde sig kritisk til psykologiske metoder, undersøgelser og forskningsresultater*

Kompetencer

- *at identificere og reflektere over psykologiske forskningsmetodologiske problemstillinger*
- *at udvælge, evaluere og formidle psykologiske forskningsresultater i lyset af relevante videnskabsteoretiske og forskningsmetodologiske overvejelser*

- *at kunne forklare og formidle forskelle mellem hverdagspsykologiske forklaringer og videnskabeligt baseret psykologisk viden*

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet omfatter en indføring i grundlæggende forskningsmetodologiske principper og overvejelser i forhold til psykologisk forskning generelt og i forhold til konkrete problemstillinger. Forskellige forskningsmetodologiske tilgange diskuteres ud fra deres videnskabsteoretiske grundlag og med hensyn til forskellige psykologiske problemstillinger, typer af data, analysemetoder, resultater og fortolkning af resultater.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
3 forelæsninger á 4 timer + 4 forelæsninger á 2 timer	20
3 seminarer á 2 timer	6
Læsning og forberedelse	72
Eksamen	37

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 7

Antal seminarer: 3

Antal forelæsnings-/seminarhold: 1

Deltagere

2. semester sidefag (6. semester)

Deltagerforudsætninger

Ingen særlige forudsætninger.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1. forelæsning	2 x 45 min.	Psykologiens videnskabsteori og forskningsmetoder	Nik Kharlamov (dansk, fysisk)
2. forelæsning	2 x 45 min.	Forklaring i psykologi: Sammenhænge og årsager	Nik Kharlamov (dansk, fysisk)
1. seminar	2 x 45 min.	Eksperimentel metode i psykologien	Nik Kharlamov (dansk, fysisk)
3. forelæsning	2 x 45 min.	Validitet: Design, psykometri og stikprøvetagning	Nik Kharlamov (dansk, fysisk)
2. seminar	2 x 45 min.	Konstruktvaliditet og stikprøvevaliditet	Nik Kharlamov (dansk, fysisk)
4. forelæsning	2 x 45 min.	Statistik og hypotesetestning i psykologien	Nik Kharlamov (dansk, fysisk)
3. seminar	2 x 45 min.	Aflæsning og fortolkning af statistiske resultater	Nik Kharlamov (dansk, fysisk)
5. Forelæsning	4 x 45 min.	Qualitative methodology and psychological knowledge	Jaan Valsiner (engelsk, online)
6. Forelæsning	4 x 45 min.	Guided projection, introspection and extrospection in method construction	Jaan Valsiner (engelsk, online)
7. Forelæsning	4 x 45 min.	Experiment and single case analysis as qualitative methods	Jaan Valsiner (engelsk, online)

Eksamen

En individuel ekstern skriftlig prøve i Introduktion til psykologisk forskningsmetodologi (Introduction to Research Methodology in Psychology).

Prøven er en bunden 7-dages hjemmeopgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet. Besvarelsen skal demonstrere de læringsmål, som er angivet i modulbeskrivelsen ovenfor.

Tilladte hjælpemidler:

- De studerendes noter
- Pensum
- Anden fagligt relevant litteratur.

Sidetal: 5-7 sider.

Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives karakter bestået/ikke bestået. Besvarelsen bedømmes af eksaminator og ekstern censor.

Prøven skal demonstrere, at modulets mål er indfrie.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Alle kilder er tilgængelige gennem AUB ved at sætte DOI link i søgefeltet (AUBs "perma-links" er desværre ikke at betragte som permanente) eller downloades fra kursets Moodle side. Pensum til Niks forelæsninger er angivet i den anbefalede læserækkefølge. Samlet pensum: 507 s.

1. forelæsning: Psykologiens videnskabsteori og forskningsmetoder

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Psykologiens videnskabsteori
- Beskrivelse, forklaring, fortolkning, forudsigelse
- Kvalitativ og kvantitativ forskning: falsk dikotomi eller virkelig uoverensstemmelse?
- Psykologiens reproducerbarhedskrise
- Hverdagspsykologi, videnskabelig psykologi og anvendt psykologi: Konkurrence og sameksistens

Forelæsningspensum (67 s. i alt):

- Dannels, S. A. (2018). Research design. In G. R. Hancock, L. M. Stapleton & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (2nd ed., s. 402-416). Routledge. **[15 s.]**
- Lilienfeld, S. O., Sauvigné, K. C., Lynn, S. J., Cautin, R. L., Latzman, R. D., & Waldman, I. D. (2015). Fifty psychological and psychiatric terms to avoid: A list of inaccurate, misleading, misused, ambiguous, and logically confused words and phrases. *Frontiers in Psychology*, 6, a1100. **[15 s.]**
- Grove, W. M. (2005). Clinical versus statistical prediction: The contribution of Paul E. Meehl. *Journal of Clinical Psychology*, 61(10), 1233–1243. **[11 s.]**
- Meehl, P. E. (1957). When shall we use our heads instead of the formula? *Journal of Counseling Psychology*, 4(4), 268–273. **[6 s.]**
- Lilienfeld, S. O., Ritschel, L. A., Lynn, S. J., Cautin, R. L., & Latzman, R. D. (2013). Why many clinical psychologists are resistant to evidence-based practice: Root causes and constructive remedies. *Clinical Psychology Review*, 33(7), 883-900. **[18 s.]**
- Wingen, T. (2022). How to start a replication crisis. *Nature Reviews Psychology*, 1, 317 **[1 s.]**
- Open Science Collaboration. (2015). Estimating the reproducibility of psychological science. *Science*, 349(6251), 943 **[1 s.]**

2. forelæsning: Forklaring i psykologi: Sammenhænge og årsager

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Årsager, tendenser, hypoteser, modeller
- Fænomener, faktorer, konstrukter, variabler
- Variabler: Uafhængige, afhængige, uønskede (støj-variabler)
- Eksperimenter, kvasi-eksperimenter, korrelationsstudier, kasuistikker
- Validitet: Intern, Ekstern, Økologisk

Forelæsningspensum (67 s. i alt):

- Kirk, R. (2013). *Experimental design: Procedures for the behavioral sciences* (4. udg.). SAGE. Kapitel 1: Research strategies and the control of nuisance variables. **[29 s.]**
- de Groot, A. D. (1995). A European perspective in psychology? *New Ideas in Psychology*, 13(3), 299-309. **[11 s.]**
- De Groot, A. D., van Strien, P. J., & Hofstee, W. K. (1995). An interview with Adriaan D. De Groot. *New Ideas in Psychology*, 13(3), 341-356. **[16 s.]**
- van Rooij, I. (2022). Psychological models and their distractors. *Nature Reviews Psychology*, 1, 127-128. **[2 s.]**
- Gamble, T., Walker, I. (2016). Wearing a bicycle helmet can increase risk taking and sensation seeking. *Psychological Science*, 27(2), 289-294. **[6 s.]**
- Radun, I., & Lajunen, T. (2018). Bicycle helmets and the experimenter effect. *Psychological Science*, 29(6), 1020–1022. **[3 s.]**

1. seminar: Eksperimentel metode i psykologien

v/ Nik Kharlamov (dansk)

3. forelæsning: Validitet: Design, psykometri og stikprøvetagning

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Validitet og pålidelighed (reliabilitet)
- Observerbare variabler og latente konstrukter
- Psykometri: måling af psykologiske konstrukter
- Måleniveauer: Nominal, Ordinal, Interval, Ratio
- Spørgeskemaer, skalaer, instrumenter
- Stikprøver (samples) og stikprøvestørrelse
- Tilfældige og ikke-tilfældige stikprøver
- Bias og generaliserbarhed

Forelæsningsens pensum (69 s. i alt):

- Mueller, R. O., & Knapp, T. R. (2018). Reliability and validity. In G. R. Hancock, L. M. Stapleton & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (2nd ed., s. 397-401). Routledge. **[5 s.]**
- Mellenbergh, G. J. (2019). *Counteracting methodological errors in behavioral research*. Springer. Kapitel 2: Probability sampling (ss. 13-29) og Kapitel 3: Nonprobability sampling (s. 31-37). **[24 s.]**
- Clark, L. A., & Watson, D. (1995). Constructing validity: Basic issues in objective scale development. *Psychological Assessment*, 7(3), 309-319. **[11 s.]**
- Clark, L. A., & Watson, D. (2019). Constructing validity: New developments in creating objective measuring instruments. *Psychological Assessment*, 31(12), 1412–1427. **[16 s.]**
- Majid, A. (2023). Establishing psychological universals. *Nature Reviews Psychology*, 2, 199–200. **[2 s.]**
- Henrich, J., Heine, S. J., & Norenzayan, A. (2010). Most people are not WEIRD. *Nature*, 466, 29. **[1 s.]**
- Flake, J. K., & Fried, E. I. (2020). Measurement Schmeasurement: Questionable measurement practices and how to avoid them. *Advances in Methods and Practices in Psychological Science*, 3(4), 456–465. **[10 s.]**

2. seminar: Konstruktvaliditet og stikprøvevaliditet

v/ Nik Kharlamov (dansk)

4. forelæsning: Statistik og hypotesetestning i psykologien

v/ Nik Kharlamov (dansk)

- Teoretiske og statistiske hypoteser
- Udforskende (exploratory) og bekræftende (confirmatory) forskning
- Kvantitative data: tabel- og grafisk fremstilling
- Deskriptive statistikker (gennemsnitsværdi, median, standardafvigelse)
- Fordelinger: Normalfordeling og andre fordelingstyper
- Nullhypotesesignifikanstestning (NHST)
- Lineær model: t -test, korrelation, regression
- Aflæsning af almindelige statistiske diagrammer: Søjlediagram (uden og med fejlind-
jer), boksplot, spredningsdiagram, histogram, densitetskurv, forest plot
- Aflæsning af almindelige statistiske test-resultater: deskriptive statistikker, t -test, kor-
relation, regression
- Udfordringer ved NHST og alternativer til denne
- Meta-analyse

Forelæsningens pensum (65 s. i alt):

- Streit, M., & Gehlenborg, N. (2014). Bar charts and box plots. *Nature Methods*, 11(2), 117. [1 s.]
- Fidler, F., & Cumming, G. (2018). Effect sizes and confidence intervals. In G. R. Hancock, L. M. Stapleton & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (2nd ed., s. 72-85). Routledge. [14 s.]
- Hoem, J. M. (2011). Statistical significance. In M. Lovric (Ed.), *International encyclopedia of statistical science* (s. 1468–1470). Springer. [3 s.]
- de Groot, A. D. (2014). The meaning of “significance” for different types of research (E.-J. Wagenmakers et al., Trans.). *Acta Psychologica*, 148, 188–194. (Original work published 1956.) [7 s.]
- Cumming, G. (2014). The new statistics: Why and how. *Psychological Science*, 25(1), 7–29. [23 s.]
- Murphy, K. R. (2018). Power analysis. In G. R. Hancock, L. M. Stapleton & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (2nd ed., s. 381-387). Routledge. [7 s.]
- Albertyn, C. (2023). The legacy of the reproducibility crisis. *Nature Reviews Psychology*, 2, 590. [1 s.]
- Munafò, M. R., Nosek, B. A., Bishop, D. V. M., Button, K. S., Chambers, C. D., Percie du Sert, N., Simonsohn, U., Wagenmakers, E.-J., Ware, J. J., & Ioannidis, J. P. A. (2017). A manifesto for reproducible science. *Nature Human Behaviour*, 1, a0021. [9 s.]

3. seminar: Aflæsning og fortolkning af statistiske resultater

v/ Nik Kharlamov (dansk)

5. forelæsning: Qualitative methodology and psychological knowledge v/ Jaan Valsiner (engelsk, online)

- The methodology cycle
- Interview: 3-step analysis
- Rating scales as a graphic method

Forelæsningens pensum (44 s. i alt):

- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. Springer. Chapters 3 (Methodology in the new key: The methodology cycle) and 5 (The role of methods in the methodology cycle). [27 s.]
- Wagoner, B., & Valsiner, J. (2005). Rating tasks in psychology: From static ontology to dialogical synthesis of meaning. In A. Gülerce, A. Hofmeister, I. Staeuble, G. Saunders & J. Kaye (Eds.), *Contemporary theorizing in psychology: Global perspectives* (s. 197–213). Captus University Publications. (downloades fra Moodle) [17 s.]

6. forelæsning: Guided projection, introspection and extrospection in method construction v/ Jaan Valsiner (engelsk, online)

- Guided projection in method construction
- Introspection: Systematic observing of oneself
- Extrospection and autoethnography

Forelæsningens pensum (85 s. i alt):

- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. Springer. Chapters 4 (Frames of reference), 6 (Introspection as the basic method in psychological science) and 7 (Methods of extrospection: Interview, questionnaire, experiment). [30 s.]
- Kullasepp, K. (2014). Through the professional role to the world of new meanings. In S. Salvatore, A. Gennaro & J. Valsiner (Eds.), *Multicentric identities in a globalizing world* (s. 111–132). Information Age Publishers. (downloades fra Moodle) [22 s.]
- Burkart, T. (2018). Dialogic introspection—A method of investigating experience. *Human Arenas*, 1, 167–190. [24 s.]
- Tsuchimoto, T. (2021). Transfer of specific moment to general knowledge: Suggestions from cultural developmental autoethnography and autoethnographic trajectory equifinality modeling. *Human Arenas*, 4, 302–310. [9 s.]

7. forelæsning: Experiment and single case analysis as qualitative methods v/ Jaan Valsiner (engelsk, online)

- Experiment as a qualitative method
- Methods of movement: Walking and talking aloud
- Catalysis in education and psychology
- Systemic single case analysis

Forelæsningens pensum (110 s. i alt):

- Wagoner, B. (2010). Remembering methodology: Experimenting with Bartlett. In A. Toomela & J. Valsiner (Eds.), *Methodological thinking in psychology: 60 years gone astray?* (s. 145–187). Information Age Publishing. (downloades fra Moodle) **[43 s.]**
- Kusenbach, M. (2003). Street phenomenology: The go-along as ethnographic research tool. *Ethnography*, 4(3), 455–485. **[31 s.]**
- Kadianaki, I., & Zittoun, T. (2014). Catalysts and regulators of psychological change in the context of immigration ruptures. In K. Cabell & J. Valsiner (Eds.), *The catalyzing mind: Beyond models of causality* (s. 191–207). Springer. **[17 s.]**
- Valsiner, J. (2017). From methodology to methods in human psychology. Springer. Chapters 1 (Methodology as foundation for discovery) and 2 (General epistemology of open systems). **[19 s.]**

Samlet litteraturoversigt

- Dannels, S. A. (2018). Research design. In G. R. Hancock, L. M. Stapleton & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (2nd ed., s. 402–416). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315755649> **[15 s.]**
- Lilienfeld, S. O., Sauvigné, K. C., Lynn, S. J., Cautin, R. L., Latzman, R. D., & Waldman, I. D. (2015). Fifty psychological and psychiatric terms to avoid: A list of inaccurate, misleading, misused, ambiguous, and logically confused words and phrases. *Frontiers in Psychology*, 6, a1100.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01100> **[15 s.]**
- Grove, W. M. (2005). Clinical versus statistical prediction: The contribution of Paul E. Meehl. *Journal of Clinical Psychology*, 61(10), 1233–1243.
<https://doi.org/10.1002/jclp.20179> **[11 s.]**
- Meehl, P. E. (1957). When shall we use our heads instead of the formula? *Journal of Counseling Psychology*, 4(4), 268–273.
<https://doi.org/10.1037/h0047554> **[6 s.]**
- Lilienfeld, S. O., Ritschel, L. A., Lynn, S. J., Cautin, R. L., & Latzman, R. D. (2013). Why many clinical psychologists are resistant to evidence-based practice: Root causes and constructive remedies. *Clinical Psychology Review*, 33(7), 883–900.
<https://doi.org/10.1016/j.cpr.2012.09.008> **[18 s.]**
- Wingen, T. (2022). How to start a replication crisis. *Nature Reviews Psychology*, 1, 317.
<https://doi.org/10.1038/s44159-022-00069-5> **[1 s.]**
- Open Science Collaboration. (2015). Estimating the reproducibility of psychological science. *Science*, 349(6251), 943.
<https://doi.org/10.1126/science.aac4716> **[1 s.]**
- Kirk, R. (2013). *Experimental design: Procedures for the behavioral sciences* (4. udg.). SAGE. Kapitel 1: Research strategies and the control of nuisance variables.
<https://methods.sagepub.com/book/mono/experimental-design/toc#> **[29 s.]**
- de Groot, A. D. (1995). A European perspective in psychology? *New Ideas in Psychology*, 13(3), 299–309. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0732118X95000085?via%3Dihub> **[11 s.]**

- De Groot, A. D., van Strien, P. J., & Hofstee, W. K. (1995). An interview with Adriaan D. De Groot. *New Ideas in Psychology*, 13(3), 341-356. [https://doi.org/10.1016/0732-118X\(95\)00009-6](https://doi.org/10.1016/0732-118X(95)00009-6) [16 s.]
- van Rooij, I. (2022). Psychological models and their distractors. *Nature Reviews Psychology*, 1, 127-128. <https://doi.org/10.1038/s44159-022-00031-5> [2 s.]
- Gamble, T., Walker, I. (2016). Wearing a bicycle helmet can increase risk taking and sensation seeking. *Psychological Science*, 27(2), 289-294. <https://doi.org/10.1177/0956797615620784> [6 s.]
- Radun, I., & Lajunen, T. (2018). Bicycle helmets and the experimenter effect. *Psychological Science*, 29(6), 1020–1022. <https://doi.org/10.1177/0956797618761040> [3 s.]
- Mueller, R. O., & Knapp, T. R. (2018). Reliability and validity. In G. R. Hancock, L. M. Stapleton & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (2nd ed., s. 397-401). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315755649> [5 s.]
- Mellenbergh, G. J. (2019). *Counteracting methodological errors in behavioral research*. Springer. Kapitel 2: Probability sampling (ss. 13-29) og Kapitel 3: Nonprobability sampling (s. 31-37). <https://doi.org/10.1007/978-3-030-12272-0> [24 s.]
- Clark, L. A., & Watson, D. (1995). Constructing validity: Basic issues in objective scale development. *Psychological Assessment*, 7(3), 309-319. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.7.3.309> [11 s.]
- Clark, L. A., & Watson, D. (2019). Constructing validity: New developments in creating objective measuring instruments. *Psychological Assessment*, 31(12), 1412–1427. <https://doi.org/10.1037/pas0000626> [16 s.]
- Majid, A. (2023). Establishing psychological universals. *Nature Reviews Psychology*, 2, 199–200. <https://doi.org/10.1038/s44159-023-00169-w> [2 s.]
- Henrich, J., Heine, S. J., & Norenzayan, A. (2010). Most people are not WEIRD. *Nature*, 466, 29. <https://doi.org/10.1038/466029a> [1 s.]
- Flake, J. K., & Fried, E. I. (2020). Measurement Schmeasurement: Questionable measurement practices and how to avoid them. *Advances in Methods and Practices in Psychological Science*, 3(4), 456–465. <https://doi.org/10.1177/2515245920952393> [10 s.]
- Streit, M., & Gehlenborg, N. (2014). Bar charts and box plots. *Nature Methods*, 11(2), 117. <https://www.nature.com/articles/nmeth.2807> [1 s.]
- Fidler, F., & Cumming, G. (2018). Effect sizes and confidence intervals. In G. R. Hancock, L. M. Stapleton & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (2nd ed., s. 72-85). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315755649> [14 s.]
- Hoem, J. M. (2011). Statistical significance. In M. Lovric (Ed.), *International encyclopedia of statistical science* (s. 1468–1470). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-04898-2> [3 s.]
- de Groot, A. D. (2014). The meaning of “significance” for different types of research (E.-J. Wagenmakers et al., Trans.). *Acta Psychologica*, 148, 188–194. (Original work published 1956.) <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0001691814000304?via%3Dihub> [7 s.]
- Cumming, G. (2014). The new statistics: Why and how. *Psychological Science*, 25(1), 7–29. <https://doi.org/10.1177/0956797613504966> [23 s.]
- Murphy, K. R. (2018). Power analysis. In G. R. Hancock, L. M. Stapleton & R. O. Mueller (Eds.), *The reviewer's guide to quantitative methods in the social sciences* (2nd ed., s. 381-387). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315755649> [7 s.]

- Albertyn, C. (2023). The legacy of the reproducibility crisis. *Nature Reviews Psychology*, 2, 590. <https://www.nature.com/articles/s44159-023-00236-2> [1 s.]
- Munafò, M. R., Nosek, B. A., Bishop, D. V. M., Button, K. S., Chambers, C. D., Percie du Sert, N., Simonsohn, U., Wagenmakers, E.-J., Ware, J. J., & Ioannidis, J. P. A. (2017). A manifesto for reproducible science. *Nature Human Behaviour*, 1, a0021. <https://www.nature.com/articles/s41562-016-0021> [9 s.]
- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-61064-1> Chapters 3 (Methodology in the new key: The methodology cycle) and 5 (The role of methods in the methodology cycle). [27 s.]
- Wagoner, B., & Valsiner, J. (2005). Rating tasks in psychology: From static ontology to dialogical synthesis of meaning. In A. Gülerce, A. Hofmeister, I. Staeuble, G. Saunders & J. Kaye (Eds.), *Contemporary theorizing in psychology: Global perspectives* (s. 197–213). Captus University Publications. (downloades fra Moodle) [17 s.]
- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-61064-1> Chapters 4 (Frames of reference), 6 (Introspection as the basic method in psychological science) and 7 (Methods of extrospection: Interview, questionnaire, experiment). [30 s.]
- Kullasepp, K. (2014). Through the professional role to the world of new meanings. In S. Salvatore, A. Gennaro & J. Valsiner (Eds.), *Multicentric identities in a globalizing world* (s. 111–132). Information Age Publishers. (downloades fra Moodle) [22 s.]
- Burkart, T. (2018). Dialogic introspection—A method of investigating experience. *Human Arenas*, 1, 167–190. <https://doi.org/10.1007/s42087-018-0027-5> [24 s.]
- Tsuchimoto, T. (2021). Transfer of specific moment to general knowledge: Suggestions from cultural developmental autoethnography and autoethnographic trajectory equifinality modeling. *Human Arenas*, 4, 302–310. <https://doi.org/10.1007/s42087-021-00220-3> [9 s.]
- Wagoner, B. (2010). Remembering methodology: Experimenting with Bartlett. In A. Toomela & J. Valsiner (Eds.), *Methodological thinking in psychology: 60 years gone astray?* (s. 145–187). Information Age Publishing. (downloades fra Moodle) [43 s.]
- Kusenbach, M. (2003). Street phenomenology: The go-along as ethnographic research tool. *Ethnography*, 4(3), 455–485. <https://doi.org/10.1177/146613810343007> [31 s.]
- Kadianaki, I., & Zittoun, T. (2014). Catalysts and regulators of psychological change in the context of immigration ruptures. In K. Cabell & J. Valsiner (Eds.), *The catalyzing mind: Beyond models of causality* (s. 191–207). Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-8821-7_10 [17 s.]
- Valsiner, J. (2017). *From methodology to methods in human psychology*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-61064-1> Chapters 1 (Methodology as foundation for discovery) and 2 (General epistemology of open systems). [19 s.]

I alt 507 sider.

Formidling af psykologisk viden

Modultitel dansk: *Formidling af psykologisk viden*

Modultitel engelsk: *Communication and Dissemination of Psychological Knowledge*

ECTS: 5

STADS-kode: HEA660014V

Placering

Kan vælges enten på BA 4. eller 6. semester

Obl. fag på BA-sidefag (6.sem) fra og med studieordningen 2022

Modulansvarlig

Svend Brinkmann

Undervisere

Svend Brinkmann

Type og sprog

Valgfag.

Undervisningen foregår på dansk.

Mål

Viden

Den studerende skal gennem modulet opnå viden om:

- og forståelse af kommunikations- og formidlingsteori
- og forståelse for forskellige problemstillinger knyttet til formidling af psykologisk viden
- og forståelse for forskellige mundtlige, skriftlige, visuelle og digitale redskaber og metoder til formidling

Færdigheder

Den studerende skal gennem modulet opnå færdigheder i:

- at analysere forskellig målgruppers behov for psykologisk viden, og de problemstillingerne forbundet med formidling af denne viden
- at udvælge psykologisk teori og viden, der er relevant for en udvalgt målgruppe, og forholde sig kritisk til denne teori og viden
- at forbinde den udvalgte psykologisk teori og viden med relevant formidlingsteori
- at reflektere over og forholde sig kritisk til forskellige typer af kommunikation og disses muligheder og begrænsninger

Kompetencer

Den studerende skal gennem modulet opnå kompetencer til:

- selvstændigt at undersøge og analysere en målgruppes formidlingsbehov og relevante problemstillinger i tilknytning hertil
- tilrettelæggelse af et formidlingsforløb om psykologisk viden for ikke-psykologer
- anvendelse af mundtlige, skriftlige, visuelle og digitale formidlingsmetoder og redskaber til at kommunikere og formidle psykologisk viden

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Modulet har til formål at styrke psykologistuderenes refleksion over formidling af psykologisk viden og dertil knyttede problemstillinger samt brug af udvalgte formidlingsredskaber. Kurset danner en teoretisk basis for planlægning og udførelse af undervisning og formidling af psykologisk fagstof for ikke-psykologer.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 forelæsninger á 2 timer. Hver forelæsningsgang følges desuden af to seminar timer, hvilket giver 20 timer i alt.

Det forventes, at de studerende deltager aktivt i øvelser undervejs og løbende arbejder med et formidlingsprojekt i seminar timerne.

Pensum: 500 standardsider litteratur.

Deltagere

Modulet kan vælges enten på BA 4. eller 6. semester og er et obligatorisk fag på BA-sidefag (6.sem).

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser
1. Introduktion til formidling af psykologisk viden Fokus på mundtlig formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Mundtlig formidling	Svend Brinkmann
2. Fokus på skriftlig formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Skriftlig formidling	Svend Brinkmann
3. Fokus på visuel formidling	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Visuel formidling	Svend Brinkmann
4. Fokus på dialogisk formidling	Forelæsning 2 x 45 min.	Dialogisk formidling (samtaler, podcast o.lign.)	Svend Brinkmann

	Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.		
5. Afsluttende præsentationer	Forelæsning 2 x 45 min. Seminar med gruppearbejde 2 x 45 min.	Fremlæggelser og evalueringer	Svend Brinkmann

Eksamen

Aktiv deltagelse/løbende evaluering

Prøven består i tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer 75 % tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver (heri kan fx indgå kort essayskrivning, optagelse af podcast, gruppearbejde og afsluttende gruppepræsentation), som stilles i løbet af kurset. Hvis den studerende ikke kan bestå ved aktiv deltagelse/løbende evaluering, er der anvendt et eksamensforsøg.

Tilladte hjælpemidler: Alle skriftlige og alle elektroniske hjælpemidler. Generativ AI er ikke tilladt.

Syge- og reeksamen

Skriftlig. Prøven er individuel

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. forelæsning: Om mundtlig formidling

v/ *Svend Brinkmann*

Litteratur:

- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press.

2. forelæsning: Om skriftlig formidling

v/ *Svend Brinkmann*

Litteratur:

- Becker, H.S. (2020). *Writing for Social Scientists*. (3. udg.). Chicago: University of Chicago Press.

3. forelæsning: Om visual formidling

v/ *Svend Brinkmann*

Litteratur:

- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press.

4. forelæsning: Om dialogisk formidling

v/ Svend Brinkmann

Litteratur:

- Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. København: Hans Reitzels Forlag. (bortset fra kap. 1, dvs. s. 1-65).

5. forelæsning: Afsluttende præsentationer

v/ Svend Brinkmann

Der er ikke ny pensumlitteratur til denne gang, da dagen primært vil bestå af formidlingspræsentationer og evalueringer.

Samlet pensum (i alt 511 sider):

- Becker, H.S. (2020). *Writing for Social Scientists*. (3. udg.). Chicago: University of Chicago Press. **[181 s.]**
- Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. København: Hans Reitzels Forlag. (bortset fra kap. 1, dvs. s. 1-67). **[157 s.]**
- Harinck, F. & van Leeuwen, E. (2020). *The Art of Presenting*. Cambridge: Cambridge University Press. **[173 s.]**